

SŽ MP

Metodický pokyn pro údržbu stromů

ve znění změny č. 1

Účinnost ode dne zveřejnění

Nahrazení předchozích vnitřních předpisů

Tento metodický pokyn nahrazuje metodický pokyn SŽ č. j. 20180/2020-SŽ-GŘ-O15 Metodický pokyn pro údržbu stromů – účinný od 2. dubna 2020 a metodický postup pro likvidaci náletových dřevin SŽDC č. j. 51665/11-OF – účinný od 31. 10. 2011.

Schváleno pod čj. 8611/2021-SŽ-GŘ-O15

Dne 4. 3. 2021

Ing. Marcela Pernicová v. r.
náměstkyně GŘ pro provozuschopnost dráhy

SŽ MP č. j. 8611/2021-SŽ-GŘ-O15

Metodický pokyn pro údržbu stromů

Gestorský útvar: Správa železnic, státní organizace
Generální ředitelství
Odbor provozuschopnosti-oddělení životního prostředí
Praha
spravazeleznice.cz

Rok vydání: 2021

Náklad: vydáno pouze v elektronické podobě

© Správa železnic, státní organizace, rok 2020

Tento dokument je duševním vlastnictvím státní organizace Správa železnic, na které se vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů. Státní organizace Správa železnic je v uvedené souvislosti rovněž vykonavatelem majetkových práv. Tento dokument smí fyzická osoba použít pouze pro svou osobní potřebu, právnická osoba pro svou vlastní vnitřní potřebu. Poskytování tohoto dokumentu nebo jeho části v jakékoliv formě nebo jakýmkoliv způsobem třetí osobě je bez svolení státní organizace Správa železnic zakázáno.

ZÁZNAMY O OPRAVÁCH A ZMĚNÁCH

Držitel listinné podoby tohoto předpisu je odpovědný za včasné a správné zapracování účinných oprav a změn a za provedení příslušného záznamu.

Oprava/změna a její pořadové číslo	Číslo jednací	Účinnost od	Opravu/změnu zapracoval

OBSAH

Strana

ROZSAH ZNALOSTÍ	6
ZKRATKY A ZNAČKY	7
ČÁST PRVNÍ ÚVODNÍ USTANOVENÍ	8
Článek 1 Předmět úpravy a závaznost ustanovení	8
Článek 2 Základní pojmy	8
ČÁST DRUHÁ KÁCENÍ DŘEVIN URČENÝCH K ODSTRANĚNÍ	12
Článek 3 Kácení určené k odstranění dřevin na stavbě dráhy a v obvodu dráhy a na pozemcích ve správě Správy železnic v ochranném pásmu dráhy za účelem zajištění provozuschopnosti železniční dráhy nebo zajištění plynulé a bezpečné drážní dopravy na této dráze	12
Článek 4 Kácení na pozemcích ve vlastnictví cizích právních subjektů v ochranném pásmu dráhy za účelem zajištění provozuschopnosti železniční dráhy	13
Článek 5 Kácení v ochranném pásmu zařízení elektrizační soustavy	14
Článek 6 Kácení, které není prováděno za účelem zajištění provozuschopnosti železniční dráhy nebo zajištění plynulé a bezpečné drážní dopravy na této dráze	15
Článek 7 Kácení památných stromů	16
Článek 8 Kácení dřevin, je-li jejich stavem zřejmě a bezprostředně ohrožen život či zdraví osob nebo hrozí-li škoda značného rozsahu	16
Článek 9 Kácení v případě investic na železniční dopravní cestě	17
Článek 10 Speciální případy kácení – z praxe	17
Článek 11 Kácení ve vegetačním období	18
ČÁST TŘETÍ POVINNOSTI PROVOZOVATELE DRÁHY	19
Článek 12 Ochrana dráhy	19
Článek 13 Oklestování, ořez a kácení dřevin	20
Článek 14 Chemická likvidace	20
Článek 15 Chemická likvidace vybraných druhů dřevin ve zvláště chráněných územích	21
Článek 16 Následná péče	21
Článek 17 Vegetační úpravy	22
Článek 18 Povýsadbová péče	22
Článek 19 Dlouhodobý plán péče	23
Článek 20 Prodej a zneškodňování dřevní hmoty	23
ČÁST ČTVRTÁ SYSTÉM NÁLEŽITÉ PÉČE HOSPODÁŘSKÉHO SUBJEKTU SPRÁVY ŽELEZNIC, STÁTNÍ ORGANIZACE UVÁDĚJÍCÍHO POPRVÉ NA VNITŘNÍ TRH DŘEVO VYTĚŽENÉ NA POZEMCÍCH STÁTU S PRÁVEM HOSPODAŘENÍ PRO SPRÁVU ŽELEZNIC (DÁLE TAKÉ „SYSTÉM NÁLEŽITÉ PÉČE“)	25
Článek 21 Právní předpisy vztahující se k této části	25
Článek 22 Pojmy	25
Článek 23 Povinnosti hospodářského subjektu	26
Článek 24 Přístup k informacím	26
Článek 25 Posouzení rizik	27
Článek 26 Zmírnění zjištěného rizika	28
ČÁST PÁTÁ ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ	29
Příloha A SOUVISEJÍCÍ DOKUMENTY	30
Příloha B VYMEZENÍ PÁSEM BEZ VEGETACE A S VEGETACÍ PRO ZABEZPEČENÍ ZAJIŠTĚNÍ PROVOZUSCHOPNOSTI ŽELEZNIČNÍ DRÁHY NEBO ZAJIŠTĚNÍ PLYNULÉ A BEZPEČNÉ DRÁŽNÍ DOPRAVY NA TÉTO DRÁZE	31

Příloha C RIZIKOVÉ TRATĚ.....	32
Příloha D DŘEVO A DŘEVAŘSKÉ VÝROBKY, NA NĚŽ SE VZTAHUJE TENTO PŘEDPIS, PODLE SVÉHO ZAŘAZENÍ V KOMBINOVANÉ NOMENKLATUŘE UVEDENÉ V PŘÍLOZE I NAŘÍZENÍ RADY (EHS) Č. 2658/87.....	33
Příloha D1 VZOR PRO EVIDENCI VYTĚŽENÉHO DŘEVA.....	34
Příloha D2 POSTUP A METODIKA ÚČTOVÁNÍ VYTĚŽENÉHO DŘEVA.....	35
Příloha E DOPORUČENÝ POSTUP A MOŽNOSTI KÁCENÍ DŘEVIN V OBVODU A OCHRANNÉM PÁSMU DRÁHY DLE PLATNÉ LEGISLATIVY	359
Příloha F SEZNAM ODKAZŮ	411

ROZSAH ZNALOSTÍ

Níže uvedená tabulka stanovuje rozsah znalosti tohoto dokumentu pro pracovní zařazení (funkci) nebo činnost, přičemž:

- informativní znalostí se rozumí taková znalost, při které příslušný zaměstnanec má povědomí o tomto dokumentu, zná předmět jeho úpravy a při náhledu do příslušného ustanovení je schopen se podle takového ustanovení samostatně řídit nebo podle něj samostatně konat;
- úplnou znalostí se rozumí taková znalost, při které příslušný zaměstnanec má povědomí o tomto dokumentu, zná předmět jeho úpravy a bez náhledu do příslušného ustanovení je schopen se podle takového ustanovení samostatně řídit nebo podle něj samostatně konat;
- doslovnou znalostí se rozumí taková znalost, při které příslušný zaměstnanec zná text, který je v příslušném ustanovení napsán v uvozovkách kurzivou, přesně a je schopen jej bez náhledu do příslušného ustanovení samostatně reprodukovat.

Není-li rozsah znalosti pro pracovní zařazení (funkci) nebo činnost stanoven, stanoví rozsah znalosti, pokud je tak třeba učinit, příslušný vedoucí zaměstnanec.

Pracovní činnost nebo pracovní zařazení (funkce)	Znalost ustanovení
NPS	informativní: celý metodický pokyn
Zaměstnanci zabývající se předpisovou a normotvornou činností (gestoři, zpracovatelé) nebo jinou činností, která se přímo týká problematiky hubení plevelů	úplná: celý metodický pokyn včetně příloh
Zaměstnanci zajišťující organizování a vlastní provádění kácení dřevin	úplná: celý metodický pokyn včetně příloh
Zaměstnanci Odboru pozemních staveb	informativní: celý metodický pokyn včetně příloh
Ekolog OJ	úplná: celý metodický pokyn včetně příloh
Náměstek ředitele OJ pro techniku, Vedoucí odboru provozu OŘ	informativní: celý metodický pokyn včetně příloh
Přednosta ST, SSZT, SEE, SPS Vedoucí oddělení provozního a technického ST	informativní: celý metodický pokyn včetně příloh
Zaměstnanci zabývající se finančním účetnictvím	Úplná: čl. 20 a příloha D2
Cizí právní subjekt (vybraný dodavatel), který je k dodržování tohoto metodického pokynu smluvně vázán.	úplná: celý metodický pokyn včetně příloh

ZKRATKY A ZNAČKY

AOPK	Agentura ochrany přírody a krajiny
CPS	cizí právní subjekt
ČR	Česká republika
ČD	České dráhy, a.s.
ČSN	Česká technická norma
DPP	Dlouhodobý plán péče
DÚ	Drážní úřad
EU	Evropská unie
CHKO	chráněná krajinná oblast
JŽM	jednotná železniční mapa
MTZ	materiálně technické zásobování
MZE	Ministerstvo zemědělství
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NP	národní park
NPP	národní přírodní památka
NPR	národní přírodní rezervace
NPS	Náměstek GR pro provozuschopnost dráhy
OJ	organizační jednotka
OOP	orgán ochrany přírody
ORP	obecní úřad obce s rozšířenou působností
OŘ	oblastní ředitelství
PHO	pásmo hygienické ochrany
PP	přírodní památka
PR	přírodní rezervace
PST	přednosta správy tratí
SEE	správa elektrotechniky a energetiky
SPS	správa pozemních staveb
SSZT	správa sdělovací a zabezpečovací techniky
ST	správa tratí
SŽ	Správa železnic, státní organizace
SŽDC	Správa železniční dopravní cesty, státní organizace (původní název)
TKP	Technické kvalitativní podmínky staveb státních drah
ÚKZÚZ	Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský (dříve Státní rostlinolékařská správa)
VKP	významný krajinný prvek
VDI	veřejná dopravní infrastruktura
VPS	vedoucí provozního střediska
ZCHÚ	zvláště chráněné území
ŽDC	železniční dopravní cesta
ŽP	životní prostředí

ČÁST PRVNÍ ÚVODNÍ USTANOVENÍ

Článek 1

Předmět úpravy a závaznost ustanovení

- (1) Správa železnic, státní organizace (dále jen „Správa železnic“) vydává k provedení vybraných ustanovení zákona č. 266/1994 Sb., o dráhách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 266/1994 Sb.“), zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 458/2000 Sb.“), zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 114/1992 Sb.“), zákona č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů (o lesích), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 289/1995 Sb.“) a k provedení ustanovení vyhlášky MŽP č. 189/2013 Sb., o ochraně dřevin a povolování jejich kácení, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška č. 189/2013 Sb.“) tento metodický pokyn pro údržbu stromů (dále jen „metodický pokyn“).

Termín „vyšší zeleň“ obsažený v původním metodickém pokynu byl ve smyslu reakce na legislativní změny nahrazen termínem „Stromy ohrožující bezpečnost nebo plynulost drážní dopravy nebo provozuschopnost dráhy“ či „stromy a jiné porosty“ či pouze „stromy“.

- (2) Metodický pokyn stanovuje postupy pro provádění údržby stromů především na železničních dráhách – na stavbě dráhy včetně staveb na dráze, resp. v obvodu dráhy, jejichž provozovatelem je Správa železnic, a dále v ochranném pásmu dráhy. Metodický pokyn slouží jako návod a pomůcka k postupnému a dlouhodobému odstraňování dřevin a jeho účelem je mj. sladit postup Správy železnic s aktuální judikaturou a výkladem souvisejících právních předpisů. Součástí metodického pokynu jsou navazující přílohy pod označením A – F, na které je v rámci metodického pokynu odkazováno, přičemž tzv. volné přílohy G, H, CH, CH1, CH2, I, J, K, K1 a L jsou uloženy samostatně formou odkazů v rámci přílohy F SEZNAM ODKAZŮ.
- (3) Metodický pokyn je závazný pro zaměstnance Správy železnic, kteří vykonávají činnosti podle jeho ustanovení, popřípadě se na takových činnostech podílejí. Fyzickým osobám, podnikajícím fyzickým osobám nebo právnickým osobám, které mají vykonávat činnosti podle ustanovení metodického pokynu, popřípadě se na takových činnostech mají podílet, musí být závaznost metodického pokynu stanovena smluvně.

Článek 2

Základní pojmy

- (1) **Dřevinou rostoucí mimo les** (dále jen „dřevina“)¹ se rozumí strom či keř rostoucí jednotlivě nebo ve skupinách ve volné krajině i v sídelních útvarech na pozemcích mimo lesní půdní fond, pro účely tohoto metodického pokynu se také může jednat o stromořadí či památný strom.
- (2) **Zapojeným porostem dřevin** se rozumí soubor dřevin, v němž se nadzemní části dřevin jednoho patra vzájemně dotýkají, prorůstají nebo překrývají, s výjimkou dřevin tvořících stromořadí, pokud obvod kmene jednotlivých dřevin měřený ve výšce 130 cm nad zemí nepřesahuje 80 cm; jestliže některá z dřevin v souboru přesahuje uvedené rozměry, posuzuje se vždy jako jednotlivá dřevina.
- (3) **Lesem** se rozumí lesní porosty s jejich prostředím a pozemky určené k plnění funkcí lesa, přičemž lesními porosty² se rozumí stromy a keře lesních dřevin, které v daných podmínkách plní funkce lesa (dále jen „lesní porost“).
- (4) **Stromořadím** se rozumí souvislá řada nejméně 10 stromů s pravidelnými rozestupy, chybí-li v některém úseku souvislé řady nejméně deseti stromů některý strom, je i tento úsek považován za součást stromořadí; za stromořadí se nepovažují stromy rostoucí v ovocných sadech, školkách a porostech energetických dřevin nebo vánočních stromků³.

¹ Ve smyslu ustanovení zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.

² Ve smyslu ustanovení zákona č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně některých zákonů (o lesích), ve znění pozdějších předpisů.

³ Dle § 1 písm. c) vyhlášky č. 189/2013 Sb., o ochraně dřevin a povolování jejich kácení, ve znění pozdějších předpisů

- (5) **Památným stromem** se rozumí mimořádně významný strom, jejich skupina a stromořadí, který byl za památný strom vyhlášen rozhodnutím orgánu ochrany přírody, má stanovené ochranné pásmo a jeho ošetřování je prováděno se souhlasem orgánu, který ochranu vyhlásil. Souhlasu orgánu ochrany přírody podléhají také činnosti v ochranném pásmu památného stromu, které může být orgán ochrany přírody přímo vyhlášeno. Pokud ochranné pásmo vyhlášeno není, odpovídá kruhu o poloměru desetinásobku průměru kmene měřeného ve výši 130 cm nad zemí. V ochranném pásmu památného stromu není dovolena žádná pro památný strom škodlivá činnost, například výstavba, terénní úpravy, odvodňování, chemizace.
- (6) **Ochrannou dřevinou** se pro účely metodického pokynu rozumí zpravidla dřevina záměrně vysazená, keřovitého, nízkokmenného či nízko vzrůstného typu, která:
- a) slouží k ochraně před sněhem, větrem, erozí nebo deflací, nebo
 - b) zajišťuje stabilitu svahu, má odvodňovací funkci atp.
- (7) **Dřevinou určenou k odstranění** se pro účely metodického pokynu rozumí dřevina takto označená Správou železnic, která ohrožuje provozování dráhy pro bezpečnou drážní dopravu. Takovou dřevinou je zejména dřevina, která:
- a) v případě svého pádu nebo pádu nadzemních částí (větví apod.) v důsledku nepříznivých povětrnostních podmínek může způsobit ohrožení života či zdraví a vznik škody značného rozsahu, nebo
 - b) svou podzemní nebo nadzemní částí narušuje součásti železniční infrastruktury nebo,
 - c) negativně ovlivňuje
 - rozhledové poměry na železniční dopravní cestě včetně viditelnosti návěstí a rozhledových poměrů na přejezdech,
 - venkovní elektrická a sdělovací zařízení nebo,
 - zasahuje do evidenčního prostoru dle SŽDC (ČD) S65 (průjezdný průřez), případně volného schůdného manipulačního prostoru.
- (8) **Stromoví ohrožující bezpečnost nebo plynulost drážní dopravy nebo provozuschopnost dráhy (dále také „stromoví a jiné porosty“ či „stromoví“)** je strom či keř, který „při svém pádu může zasáhnout do průjezdného průřezu dráhy“⁴, kdy pro potřeby tohoto metodického pokynu se může stromoví považovat za dřevinu určenou k odstranění.
- Za stromoví se pro potřeby Správy železnic může rovněž považovat lesní porost, přičemž problematika lesního porostu určeného k odstranění není tímto metodickým pokynem upravena, není-li v konkrétních ustanoveních či přílohách tohoto metodického pokynu stanoveno jinak.
- (9) **Dopadovou vzdáleností** se pro účely metodického pokynu rozumí vzdálenost stromu či keře, kdy v případě jejich přímého pádu může dojít k ohrožení bezpečnosti provozování dráhy a drážní dopravy.
- (10) **Přiměřená lhůta** jako přiměřená lhůta se pro účely metodického pokynu rozumí časové období trvající 45 dní (30 dní na vyřízení dle Správního řádu + 15 dní je uvažováno na doručení tzv. fikcí).
- (11) **Kritická zóna** se pro účely metodického pokynu rozumí zóna vymezená do 6 m vzdáleností od osy krajní koleje po obou stranách ŽDC.
- (12) **Bezpečnostní zóna** se pro účely metodického pokynu rozumí zóna, která navazuje bezprostředně na zónu kritickou a je vymezena vzdáleností od 6 m od osy krajní koleje do vzdálenosti 20 m od osy krajní koleje po obou stranách ŽDC.
- (13) **Přechodová zóna** se pro účely metodického pokynu rozumí zóna, která bezprostředně navazuje na zónu bezpečnostní a je vymezena vzdáleností od 20 m od osy krajní koleje a hranicí ochranného pásma dráhy po obou stranách ŽDC.
- (14) **Pěstební zásahem** se rozumí v souladu s § 8 odst. 2 zákona č. 114/1992Sb., kácení dřevin za účelem obnovy porostů nebo provádění výchovné probírky porostů při údržbě břehových porostů

⁴ § 10 odst. 3 zákona č. 266/1994 Sb., o dráhách, ve znění pozdějších předpisů

- prováděné při správě vodních toků, nebo odstraňování dřevin v ochranném pásmu zařízení elektrizační a plynárenské soustavy prováděném při provozování těchto soustav, nebo odstraňování dřevin za účelem zajištění provozuschopnosti železniční dráhy nebo zajištění plynulé a bezpečné drážní dopravy na této dráze a z důvodů zdravotních. Cílem pěstebního zásahu je usměrnění vývoje dřevin jejich úpravou druhové nebo prostorové skladby.
- (15) **Obnova porostu** se pro účely metodického pokynu rozumí proces nahrazování stávajícího porostu, který je odstraňován kácením, s využitím přirozené obnovy ze semen nebo výmladků. Účelem obnovy porostů je dlouhodobé udržení porostu na konkrétní lokalitě. Při obnově porostů kolem ŽDC se přednostně využívají přirozené procesy (zejména kořenová a pařezová výmladnost, využití náletových dřevin).
- (16) **Výchovná probírka porostů** se pro účely metodického pokynu rozumí proces odstraňování nežádoucích jedinců dřevin v porostu, které lze považovat za nežádoucí. Jde např. o jedince ve špatném zdravotním stavu, s růstovými vadami nebo jedince poškozené abiotickými a biotickými vlivy nebo dřeviny nežádoucího nebo nepůvodního druhu, často s invazním potenciálem.
- (17) **Následná péče** se pro účely metodického pokynu rozumí soubor opatření navazující na odstranění nežádoucích dřevin a udržení tak pozemků Správy železnic kolem ŽDC ve stavu odpovídajícímu bezpečnému provozu železniční dopravy.
- (18) **Obvod dráhy** je území určené územním rozhodnutím pro umístění stavby dráhy. Obvod dráhy u celostátní dráhy a u regionální dráhy je vymezen svislými plochami vedenými hranicemi pozemků, které jsou určeny pro umístění dráhy a její údržbu⁵.
- (19) **Stavbou dráhy**⁶ je stavba cesty určené k pohybu drážních vozidel a stavba, která rozšiřuje, doplňuje, mění nebo zabezpečuje dráhu bez ohledu, zda je v obvodu dráhy či nikoliv. Stavba dráhy není součástí pozemku. Stavba dráhy celostátní nebo regionální je veřejně prospěšná. Stavba dráhy musí splňovat technické podmínky a požadavky bezpečnosti provozování dráhy a drážní dopravy.
- (20) **Ochranné pásmo dráhy**⁷ je tvořeno prostorem po obou stranách dráhy, jehož hranice jsou vymezeny svislou plochou vedenou u dráhy celostátní a u dráhy regionální 60 m od osy krajní koleje, nejméně však ve vzdálenosti 30 m od hranic obvodu dráhy. Ochranné pásmo dráhy má veřejnoprávně stanoven specifický režim, v němž jsou práva vlastníků přilehlých nemovitostí ve veřejném zájmu omezena, a to ve veřejném zájmu na bezpečném a plynulém provozování dráhy. V ochranném pásmu lze zřizovat a provozovat stavby a provádět další vyjmenované činnosti jen se souhlasem drážního správního úřadu a za podmínek jím stanovených; při naplnění příslušných ustanovení zákona o dráhách může provozovatel dráhy a dopravce vstupovat na cizí pozemky za účelem odstraňování jiných překážek omezujících provozování drážní dopravy⁸.
- (21) **Ochranným pásmem nadzemního vedení** je souvislý prostor vymezený svislými rovinami vedenými po obou stranách vedení ve vodorovné vzdálenosti měřené kolmo na vedení, která činí od krajního vodiče vedení na obě jeho strany u napětí nad 1 kV a do 35 kV včetně pro vodiče bez izolace 7 m, pro vodiče s izolací základní 2 m, pro závěsná kabelová vedení 1 m. **Správa železnic je na základě platné licence provozovatelem lokální distribuční soustavy;** distribuční soustava je zřizována a provozována ve veřejném zájmu.
- (22) **Ochrana dřevin;** dřeviny jsou chráněny dle § 7 zákona č. 114/1992 Sb., před poškozováním a ničením. Povinností vlastníka pozemku je o dřeviny pečovat (zejména ošetřování, udržování). Vlastník pozemku je odpovědný za škody, které způsobí pád dřeviny nebo její části na okolní pozemky, pokud porušil povinnost pečovat o dřeviny dle předchozí věty a nezabránil tak zejména tomu, že se dřevina stala dřevinou určenou k odstranění.
- (23) **Ochrana lesa** je stanovena zákonem č. 289/1995 Sb., který stanoví vlastníkům lesa řadu povinností, zejména povinnost zvyšovat odolnost lesa a jeho stabilitu vhodnou druhovou skladbou dřevin a jejich rozmístěním, výchovou v mladých porostech, zakládáním zpevňovacích pásů na okraji i uvnitř lesních porostů, používáním vhodných způsobů a postupů obnovy a řazením sečí. Vlastník lesa je odpovědný za škody způsobené porušením povinností stanovených zákonem.

⁵ § 4 zákona č. 266/1994 Sb., o dráhách, ve znění pozdějších předpisů.

⁶ § 5 zákona č. 266/1994 Sb., o dráhách, ve znění pozdějších předpisů

⁷ § 8 zákona č. 266/1994 Sb., o dráhách, ve znění pozdějších předpisů

⁸ § 4a ve spojení s § 9 odst. 2 zákona č. 266/1994 Sb., o dráhách, ve znění pozdějších předpisů.

- (24) **Zvláštní ochrana** je vztažena na stromoví rostoucí ve zvláště chráněných územích a jejich ochranných pásmech, na památné stromy nebo na chráněné druhy dřevin.
- (25) **Významný krajinný prvek** (dále také „VKP“) jako ekologicky, geomorfologicky nebo esteticky hodnotná část krajiny utváří její typický vzhled nebo přispívá k udržení její stability. VKP jsou lesy, rašeliniště, vodní toky, rybníky, jezera, údolní nivy. Dále jsou jimi jiné části krajiny, které zaregistruje podle § 6 zákona č. 114/1992 Sb. orgán ochrany přírody jako VKP, zejména mokřady, stepní trávníky, remízy, meze, trvalé travní plochy, naleziště nerostů a zkamenělin, umělé i přirozené skalní útvary, výchozy a odkryvy. Mohou jimi být i cenné plochy porostů sídelních útvarů včetně historických zahrad a parků.⁹

⁹ § 3 odst. 1 písm. b) zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů

ČÁST DRUHÁ KÁCENÍ DŘEVIN URČENÝCH K ODSTRANĚNÍ

Článek 3

Kácení určené k odstranění dřevin na stavbě dráhy a v obvodu dráhy a na pozemcích ve správě Správy železnic v ochranném pásmu dráhy za účelem zajištění provozuschopnosti železniční dráhy nebo zajištění plynulé a bezpečné drážní dopravy na této dráze

- (1) Správa železnic je povinna dle § 22 odst. 1 písmeno a) zákona č. 266/1994 Sb., provozovat dráhu pro potřeby plynulé a bezpečné drážní dopravy, kdy ve smyslu této povinnosti musí řešit existující zdroje ohrožení dráhy, tedy i stromoví ohrožující bezpečnost nebo plynulost drážní dopravy nebo provozuschopnost dráhy, a udržet stromoví tak, aby odpovídalo bezpečnému provozu.
- (2) Pro zajištění povinnosti, uvedené v odst. 1 tohoto článku, je požadavek zajistit, aby v Kritické zóně nerostly žádné dřeviny, křoviny vyšší jak 1 m minimálně do vzdálenosti 6 m od osy krajní koleje – viz obrazová příloha B tohoto metodického pokynu.
- (3) Dále je požadavek udržovat Bezpečnostní zónu tak, aby se v ní nevyskytovaly dřeviny vyšší, než je jejich vzdálenost od osy krajní koleje, tedy dřeviny přesahující dopadovou vzdálenost. – viz obrazová příloha B tohoto metodického pokynu.
- (4) V rámci Přechodové zóny je doporučeno udržovat dřeviny v takovém stavu, aby svým pádem neovlivňovaly dřeviny v zóně bezpečnostní, tedy eliminovat, dřeviny s růstovým defektem, napadené dřevokaznými houbami, dřeviny napadené škůdci, dřeviny s poškozenou statikou (např. přírodními živly) – viz obrazová příloha B tohoto metodického pokynu.
- (5) Přednostně je pak doporučeno kácet na rizikových tratích s opakujícím se pádem stromů a na koridorech viz příloha C tohoto metodického pokynu.
- (6) Při kácení dřevin určených k odstranění za účelem zajištění provozuschopnosti železniční dráhy nebo zajištění plynulé a bezpečné drážní dopravy na této dráze se postupuje dle § 8 odst. 2 zákona č. 114/1992 Sb. Kácení dřevin se stanovenou velikostí dle vyhlášky č. 189/2013 Sb., musí být oznámeno písemně nejméně 15 dnů předem místně příslušnému orgánu ochrany přírody¹⁰, který je může pozastavit, omezit nebo zakázat, pokud odporuje požadavkům na ochranu dřevin; v případě odstraňování dřevin za účelem zajištění provozuschopnosti železniční dráhy nebo zajištění plynulé a bezpečné drážní dopravy na této dráze tak může učinit jen na základě závazného stanoviska drážního správního úřadu. Oznamovatel je povinen vždy vyčkat uplynutí lhůty 15 dnů¹¹. Z tohoto důvodu je třeba podat oznámení v dostatečném předstihu před plánovaným kácením.
- (7) Drážní správní úřad vydává závazné stanovisko v řízení o pozastavení, omezení nebo zákazu kácení dřevin podle § 8 odst. 2 zákona č. 114/1992 Sb., jde-li o kácení dřevin za účelem zajištění provozuschopnosti železniční dráhy nebo zajištění plynulé a bezpečné drážní dopravy na této dráze. Pokud by pozastavením, omezením nebo zákazem kácení došlo k ohrožení tohoto účelu, vydá drážní správní úřad nesouhlasné závazné stanovisko.¹²
- (8) Oznámení učiněné podle čl. 3 odst. 6 tohoto metodického pokynu musí vedle obecných náležitostí podání podle zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále „správní řád“), obsahovat náležitosti, viz níže (vzor oznámení příloha H tohoto metodického pokynu):
 - a) označení katastrálního území a parcely, na které se dřeviny nachází, stručný popis umístění dřevin a situační zakres, fotodokumentace, popřípadě i "souřadnice GPS",
 - b) doložení vlastnického práva, či nájemního nebo užívatelského vztahu oznamovatele k příslušným pozemkům, nelze-li je ověřit v katastru nemovitostí, včetně souhlasu vlastníka pozemku s kácením, není-li oznamovatel vlastníkem pozemku s výjimkou postupu podle

¹⁰ Místně příslušným orgánem ochrany přírody je v případě oznámení prováděného dle § 8 odst. 2 (nebo 4) obecní úřad obce s rozšířenou působností (§ 75 zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů), nebo AOPK nebo příslušné správě NP

¹¹ § 8, odst. 2 zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů

¹² § 56a odst. 2 zákona č. 266/1994 Sb., o dráhách, ve znění pozdějších předpisů

§ 8 odst. 4 zákona 114/1992 Sb., tj. kácením ve smyslu čl. 8 tohoto metodického pokynu a při kácení dřevin na stavbě dráhy,¹³

- c) specifikaci dřevin, které by měly být pokáceny, zejména druhy dřevin, jejich počet a obvod kmene ve výšce 130 cm nad zemí; pro kácení zapojených porostů dřevin lze namísto počtu kácených dřevin uvést výměru kácené plochy s uvedením druhového, popřípadě rodového zastoupení dřevin (tj. pokud obvod kmene dřeviny nepřesahuje 80 cm),
 - d) zdůvodnění oznámení.
- (9) Ustanovení tohoto článku se použije analogicky při kácení dřevin z důvodů pěstebních, to je za účelem obnovy porostů nebo při provádění výchovné probírky porostů.
- (10) V případě kácení dřevin na stavbě dráhy, která leží na cizím pozemku (zejména pozemky ČD), se dřeviny odstraňují bez souhlasu ČD či jiného vlastníka na náklady Správy železnic, pokud se dotčené subjekty nedohodnou jinak¹⁴.
- (11) Při uplatnění oznamovací povinnosti se náhradní výsadba neukládá.

Článek 4

Kácení na pozemcích ve vlastnictví cizích právních subjektů v ochranném pásmu dráhy za účelem zajištění provozuschopnosti železniční dráhy

- (1) Vlastníci nemovitě věci v sousedství dráhy jsou povinni při péči o dřeviny na svém pozemku postupovat s vědomím své povinnosti (vlastník sleduje na svém pozemku předměty a děje, jež by mohly ohrozit provoz dráhy, a stará se o jejich odstranění). Nesplněním této povinnosti nemusí být pouze konání (např. vysazení stromu na nevhodném místě), ale i opomenutí (např. ponechání stromu, který sám bez přičinění vlastníka na nevhodném místě vyrostl). Právo drážního správního úřadu naříditi majiteli nutná opatření, popř. rozhodnout o odstranění zdroje ohrožení na jeho náklady je pouze nezbytnou operativní zárukou prioritní ochrany bezpečného provozu dráhy, a tím eminentního veřejného zájmu. Ustanovení § 10 odst. 3 zákona č. 266/1994 Sb. umožňuje provozovateli dráhy upozornit vlastníky pozemků na jejich povinnost včetně specifikace postupů v případě jejich nekonání.
- (2) V případě, kdy tak po předchozím upozornění provozovatele dráhy podle čl. 4 odst. 1 tohoto metodického pokynu, neučinil jejich vlastník v přiměřené lhůtě a v rozsahu, které jsou stanoveny v tomto upozornění [viz příloha I (fyzická osoba) a J (právnícká osoba) tohoto metodického pokynu - upozornění a následně příloha K tohoto metodického pokynu - upozornění při nečinnosti vlastníka (výzva) ve vazbě na § 10 odst. 3 zákona č. 266/1994 Sb.], nebo vyžádají-li si to jiné okolnosti, postupuje Správa železnic následovně:
- a) Dle § 10 odst. 3 zákona č. 266/1994 Sb.; Správa železnic vyzve v přiměřené lhůtě, vlastníky pozemků k odstranění dřevin v dopadové vzdálenosti (lze i opakovaně), viz příloha K tohoto metodického pokynu.
 - b) V případě nečinnosti vlastníka, podá Správa železnic podnět Drážnímu úřadu (dále jen „DÚ“) v souladu § 10 odst. 2 zákona č. 266/1994 Sb., který rozhodne o rozsahu a způsobu provedení nezbytných opatření. Spolu s podnětem zašle Správa železnic na DÚ následující podklady:
 - identifikaci stromů navržených k pokácení obsahující úsek trati dle staničení, katastrální území, parcelní číslo (čísla), druhovou skladbu a odhad počtu dřevin na jednotlivých pozemcích, fotodokumentaci a zákres do podkladů katastrální mapy (JŽM);
 - popis a zdůvodnění ohrožování dráhy – např. poškození železniční infrastruktury (trakčního vedení), škody na drážních vozidlech při njetí drážních vozidel na padlý strom nebo střet se stromem zasahujícím do průjezdního průřezu; narušení rozhledových poměrů na přejezdech, viditelnost návěstidel apod.;
 - doklady o prokazatelně učiněných výzvách k odstranění zdroje ohrožení dráhy ze strany Správy železnic, směřovaných vůči vlastníkovu nebo správci pozemku;

¹³ § 4 odst. 2 b) vyhlášky č. 189/2013., o ochraně dřevin a povolování jejich kácení, ve znění pozdějších předpisů

¹⁴ § 4 odst. 2b vyhlášky č. 189/2013 Sb., o ochraně dřevin a povolování jejich kácení, ve znění pozdějších předpisů

- vyjádření vlastníka nebo správce pozemku (nebo pozemku s plněním funkce lesa) k výše uvedeným výzvám Správy železnic, pokud se vlastník či správce vyjádří;
 - podle místních podmínek návrh technologického postupu kácení dřevin na cizím pozemku –
 - např. možnost zpřístupnění pozemků cizích vlastníků přes pozemek ve správě Správy železnic, koordinace výluk, spolupráce při odvozu vytěžené dřevní hmoty aj.
- (3) V odůvodněných případech lze postupovat dle nového ustanovení § 10 odst. 3 - 5 zákona č. 266/1994 Sb.; Správa železnic vyzve vlastníky pozemků k odstranění dřevin v dopadové vzdálenosti, při nečinnosti tyto dřeviny následně sama odstraní (viz příloha K a K1 tohoto metodického pokynu) - uvede pozemky do původního stavu (stromy pochopitelně nevysazuje) a k případné žádosti vlastníka zlikviduje klest, to vše na náklad Správy železnic. Vlastník pozemku je oprávněn do dvou let požádat o přiměřenou náhradu za způsobenou újmu (náhrada za skácené dřevo).
- (4) Odůvodněnými případy se rozumí zejména:
- a) případ, kdy majitel v přiměřené lhůtě nereaguje na obecné upozornění, upozornění (výzvu) k odstranění stromů v ochranném pásmu dráhy,
 - b) případ, kdy majitele není možné dohledat.
- (5) Odstraňování dřevin v ochranném pásmu dráhy z pozemku cizího právního subjektu za účelem zajištění provozuschopnosti železniční dráhy nebo zajištění plynulé a bezpečné drážní dopravy na této dráze musí být dle § 8 odst. 2 zákona č. 114/1992 Sb. oznámeno písemně nejméně 15 dnů předem orgánu ochrany přírody, který je může pozastavit, omezit nebo zakázat, pokud odporuje požadavkům na ochranu dřevin; článek 3 odst. 6 tohoto metodického pokynu, se uplatní obdobně.
- (6) Náležitosti oznámení učiněné podle čl. 4 odst. 5 tohoto metodického pokynu a jeho rozsah jsou totožné dle článku 3 odst. 8 tohoto metodického pokynu.

Článek 5

Kácení v ochranném pásmu zařízení elektrizační soustavy

- (1) Správa železnic, státní organizace provozuje Lokální distribuční soustavu železnice na základě licence na distribuci elektřiny č. 120605086 udělené Energetickým regulačním úřadem. Povinnosti a práva vztahující se k této licencované činnosti jsou dány zejména příslušnými ustanoveními zákona č. 458/2000 Sb., a jeho prováděcími vyhláškami včetně povinnosti udržovat spolehlivou dodávku elektřiny. Na základě těchto skutečností může Správa železnic odstraňovat a oklestovat stromové a jiné porosty, provádět likvidaci odstraněného a oklestěného stromové a jiných porostů ohrožujících bezpečně a spolehlivě provozování zařízení distribuční soustavy v případech, kdy tak po předchozím upozornění a stanovení rozsahu neučinil na základě předchozí výzvy Správy železnic sám vlastník či uživatel dotčeného pozemku (viz příloha CH tohoto metodického pokynu) Následující ustanovení se použije tehdy, pokud se neuplatní postup podle části 2, článku 3. Pro oznámení takto provedeného kácení se použije vzor oznámení dle části 2 článku 3 odst. 8 Příloha H analogicky se zdůvodněním „**Za účelem bezpečného a spolehlivého provozování** zařízení lokální distribuční soustavy a zajištění provozuschopnosti železniční dráhy nebo zajištění plynulé a bezpečné drážní dopravy na této dráze.“.
- (2) Správa železnic je při výkonu oprávnění provozovatele lokální distribuční soustavy povinna co nejvíce šetřit práv vlastníků dotčených nemovitostí a vstup na jejich nemovitosti jim bezprostředně oznámit. Po skončení prací je povinna uvést nemovitosti do předchozího stavu, a není-li to možné s ohledem na povahu provedených prací, do stavu odpovídajícího předchozímu účelu nebo užívání dotčené nemovitosti (pozemku) a bezprostředně oznámit tuto skutečnost vlastníku nemovitosti (pozemku). Po provedení odstranění nebo oklestění stromové je povinna na svůj náklad provést likvidaci vzniklého klestu a zbytků po těžbě, pokud se s vlastníkem nedohodne jinak (viz vzor – příloha CH1 tohoto metodického pokynu).
- (3) Kácení v ochranném pásmu zařízení elektrizační soustavy je nutné písemně oznámit nejméně 15 dnů předem jak orgánu ochrany přírody, tak i vlastníkovu pozemku je-li možné mu oznámení doručit (viz vzor příloha CH2 tohoto metodického pokynu).
- (4) Oznámení učiněné podle čl. 5 odst. 3 tohoto metodického pokynu musí vedle obecných náležitostí podání podle správního řádu obsahovat:

- a) označení katastrálního území a parcely, na které se dřeviny nachází, stručný popis umístění dřevin a situační zákres, fotodokumentace,
 - b) doložení vlastnického práva, či nájemního nebo užívatelského vztahu oznamovatele k příslušným pozemkům, nelze-li je ověřit v katastru nemovitostí,
 - c) specifikaci dřevin, které mají být káceny, zejména druhy dřevin, jejich počet a obvod kmene ve výšce 130 cm nad zemí; pro kácení zapojených porostů dřevin lze namísto počtu kácených dřevin uvést výměru kácené plochy v m² s uvedením druhového, popřípadě rodového zastoupení dřevin (tj. pokud obvod kmene dřeviny nepřesahuje 80 cm),
 - d) zdůvodnění oznámení.
- (5) Při odstraňování dřevin v ochranném pásmu zařízení elektrizační a plynárenské soustavy prováděném při provozování těchto soustav není nutný souhlas vlastníka pozemku s kácením¹⁵
- (6) Příslušný orgán ochrany přírody buď na oznámení nereaguje, nebo může kácení pozastavit, omezit nebo zakázat. Oznamovatel je povinen vždy vyčkat uplynutí lhůty 15dnů¹⁶. Z tohoto důvodu je třeba podat oznámení v dostatečném předstihu před plánovaným kácením.
- (7) Při uplatnění oznamovací povinnosti se náhradní výsadba neukládá.

Článek 6

Kácení, které není prováděno za účelem zajištění provozuschopnosti železniční dráhy nebo zajištění plynulé a bezpečné drážní dopravy na této dráze

- (1) Ke kácení dřevin, které není prováděno za účelem zajištění provozuschopnosti železniční dráhy nebo zajištění plynulé a bezpečné drážní dopravy na této dráze a se stanovenou velikostí, je třeba **povolení** orgánu ochrany přírody¹⁷ podle ust. § 8 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb., které má formu správního rozhodnutí. Součástí rozhodnutí o povolení kácení může být Správě železnic uložena povinnost k provedení náhradní výsadby a stanovení její péče v rozsahu maximálně pěti let od její výsadby.
- (2) Žádost o povolení podle čl. 6 odst. 1 tohoto metodického pokynu musí vedle obecných náležitostí podání podle správního řádu obsahovat:
- a) označení katastrálního území a parcely, na které se dřeviny nachází, stručný popis umístění dřevin a situační zákres, fotodokumentace, popř. i souřadnice GPS,
 - b) doložení vlastnického práva či nájemního nebo užívatelského vztahu žadatele k příslušným pozemkům, nelze-li je ověřit v katastru nemovitostí, včetně písemného souhlasu vlastníka pozemku s kácením, není-li žadatelem vlastník pozemku; to neplatí pro žádost o povolení kácení dřevin nebo o závazné stanovisko ke kácení dřevin v souvislosti se záměrem, pro který je zvláštním právním předpisem stanoven účel vyvlastnění,
 - c) specifikaci dřevin, které mají být káceny, zejména druhy, popřípadě rody dřevin, jejich počet a obvod kmene ve výšce 130 cm nad zemí; pro kácení zapojených porostů dřevin (dle čl. 2, odst. 2 tohoto metodického pokynu) lze namísto počtu kácených dřevin uvést výměru kácené plochy s uvedením druhového, popřípadě rodového zastoupení dřevin a,
 - d) zdůvodnění žádosti¹⁸.
- (3) Povolení orgánu ochrany přírody ke kácení dřevin, za předpokladu, že nejsou součástí VKP, náhradní výsadby nebo stromořadí se podle § 8 odst. 3 zákona č. 114/1992 Sb., se nevyžaduje:
- a) pro dřeviny o obvodu kmene do 80 cm měřeného ve výšce 130 cm nad zemí,
 - b) pro zapojené porosty dřevin, pokud celková plocha kácených zapojených porostů dřevin nepřesahuje 40 m²,

¹⁵ § 59 odst. 1 písm. G zákona č. 458/200 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů v platném znění (energetický zákon)

¹⁶ § 8, odst. 2 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁷ § 75 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁸ § 4 odst. 1 vyhlášky 189/2013 Sb., o ochraně dřevin a povolování jejich kácení, ve znění pozdějších předpisů

- c) pro porosty energetických dřevin nebo vánočních stromků zpravidla jednoho druhu, pěstovaných pro dosažení rychlé a vysoké produkce stromků nebo dřevní hmoty a s produkčním cyklem mezi sklizněmi do 10 let,
- d) pro ovocné dřeviny rostoucí na pozemcích v zastavěném území evidovaných v katastru nemovitostí jako druh pozemku zahrada nebo zastavěná plocha a nádvoří¹⁹.

Článek 7 Kácení památných stromů

- (1) Památné stromy je zakázáno poškozovat, ničit a rušit v přirozeném vývoji. Výjimku z těchto zákazů lze povolit v případech, kdy jiný veřejný zájem výrazně převažuje nad zájmem ochrany přírody. O udělení výjimky rozhoduje orgán ochrany přírody. O takovou výjimku je nutné požádat v případě, že je nutné zasáhnout do přirozeného vývoje stromu z důvodu ochrany dráhy a bezpečného provozování drážní dopravy.
- (2) **Pokácet památný strom je možné až po zrušení ochrany památného stromu. V případě havarijního stavu je možné pouze provést bezpečnostní nebo stabilizační řez.**
- (3) Zrušení ochrany památných stromů přísluší pověřeným úřadům; Konkrétně NPP a NPR zde pravomoc zrušení ochrany památného stromu náleží AOPK ČR; na území PP a PR pak OOP Krajského úřadu na území národních parků a jejich ochranných pásem, správám národních parků a chráněných krajinných oblastí.
- (4) Po zrušení ochrany památného stromu se postup dle čl. 1, 3 nebo 6 tohoto metodického pokynu uplatní obdobně.

Článek 8 Kácení dřevin, je-li jejich stavem zřejmě a bezprostředně ohrožen život či zdraví osob nebo hrozí-li škoda značného rozsahu

- (1) Je-li stavem stromoví zřejmě a bezprostředně ohrožen život či zdraví osob nebo hrozí-li škoda značného rozsahu²⁰, může Správa železnic tyto dřeviny okamžitě pokácet. Je nutné náležitě zdokumentovat stav zřejmého a bezprostředního ohrožení či hrozby škody značného rozsahu, a to včetně fotodokumentace. Jejich kácení je tak v souladu s § 8 odst. 4 zákona č. 114/1992 Sb. a bude zpětně oznamováno orgánu ochrany přírody v rozsahu dle čl. 8 odst. 3 tohoto metodického pokynu. Pořízení fotodokumentace stavu před provedením zásahu je nezbytné vždy tak, aby bylo zřejmé ohrožení dráhy či bezpečnosti života nebo zdraví a předešlo se případným budoucím nejasnostem. Tento postup lze však aplikovat pouze v jednotlivých případech a ne vztahovat na plošné kácení. Kácení provedené za těchto podmínek se **oznámí** orgánu ochrany přírody do 15 dnů od provedení kácení, viz příloha G tohoto metodického pokynu.
- (2) Podle rozhodnutí Nejvyššího správního soudu 2 As 1/2016 „*dřeviny, které představují zdroj ohrožení života, zdraví nebo majetku, lze odstranit v souladu s ust. § 8 odst. 4 zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny, tj. bez předchozího povolení orgánu ochrany přírody. Jedná se však o výjimku, kdy právě s ohledem na **havarijní stav dřevin** musí být situace řešena v co nejkratší době.*“
- (3) Oznámení učiněné podle čl. 8 odst. 1 tohoto metodického pokynu musí vedle obecných náležitostí podání podle správního řádu obsahovat:
 - a) označení katastrálního území a parcely, na které se dřeviny nachází, stručný popis umístění dřevin a situační zakres, fotodokumentace
 - b) doložení vlastnického práva, či nájemního nebo užívatelského vztahu oznamovatele k příslušným pozemkům, nelze-li je ověřit v katastru nemovitostí,
 - c) specifikaci dřevin, které byly pokáceny, zejména druhy dřevin, jejich počet a obvod kmene ve výšce 130 cm nad zemí; pro kácení zapojených porostů dřevin lze namísto počtu kácených

¹⁹ § 3 vyhlášky č. 189/2013 Sb., o ochraně dřevin a povolování jejich kácení, ve znění pozdějších předpisů

²⁰ § 8 odst. 4 zákona č. 114/1992 Sb., ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.

dřevin uvést výměru kácené plochy s uvedením druhového, popřípadě rodového zastoupení dřevin (tj. pokud obvod kmene dřeviny nepřesahuje 80 cm),

d) zdůvodnění oznámení,

e) doložení skutečností nasvědčujících tomu, že byly splněny podmínky pro tento postup²¹.

Článek 9

Kácení v případě investic na železniční dopravní cestě

- (1) V rámci projektové přípravy se prověří (stavební správa resp. vybraný dodavatel - zhotovitel projektu) dle plánu či operativní potřeby OŘ ve věci rozsahu údržby - kácení dřevin pro období předcházející výhledovému termínu zahájení prací na projektu stavby; u těchto dřevin bude v rámci jejich projektové přípravy uvedeno vyjádření OŘ o včasném odstranění dřevin v rámci zajištění provozuschopnosti dráhy (dokument bude součástí dokladové části projektové dokumentace); v ostatních případech projektová příprava postupuje dle § 8 zákona č. 114/1992 Sb., a to vždy v rozsahu dřevin určených k odstranění bez ohledu na to, zda se nachází ve správě Správy železnic nebo na pozemku jiných vlastníků.
- (2) OŘ může z provozních důvodů, nebo z důvodů posunu předpokládaného termínu realizace stavby, provést dodatečné kácení dřevin nad rámec stanoveného rozsahu, který původně oznámila stavební správa. V takovém případě o tom vyrozumí místně příslušnou stavební správu včetně specifikace rozsahu kácení nejpozději do zahájení prací na projektu stavby, který je součástí zadávací dokumentace na realizaci stavby.

Článek 10

Speciální případy kácení – z praxe

- (1) **Možnost uložení náhradní výsadby při kácení ve VKP:** Významné krajinné prvky jsou chráněny před poškozováním a ničením. K zásahům, které by mohly vést k poškození nebo zničení významného krajinného prvku nebo ohrožení či oslabení jeho ekologicko-stabilizační funkce, si musí ten, kdo takové zásahy zamýšlí, zažádat OOP o závazné stanovisko. Podmínkou souhlasu samozřejmě může být alespoň částečná kompenzace újmy, která zájmu na ochraně VKP vznikne. **Nejde tedy o náhradní výsadbu podle § 9 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb., ale o výsadbu jako podmínku souhlasu k zásahu do VKP.**
- (2) **Plošné kácení ucelených porostů:** při plánovaném plošném kácení větších ucelených porostů lze předpokládat ze strany OOP nesouhlas s rozsahem kácení a snahu o jeho omezení ve vztahu k ochraně zvláště chráněných druhů živočichů a jejich stanovištím.
- (3) Pokud Správa železnic v rámci podaného oznámení obdrží od OOP upozornění na možný střet s ochranou zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů, postupuje následovně:
 - a) Požádá OOP o předběžnou informaci dle § 90 odst. 18 zákona č. 114/1992 Sb., zda se jedná o lokalitu s výskytem těchto druhů rostlin nebo živočichů.
 - b) Pokud jde o lokalitu s výskytem zvláště chráněných druhů rostlin nebo živočichů, je nutné požádat OOP o udělení výjimky ze zákazů zvláště chráněných druhů rostlin nebo živočichů z důvodu zásahu do jejich stanoviště dle § 56 zákona č. 114/1992 Sb.
 - c) Kácet je možné až na základě udělené výjimky od OOP což může kácení značně pozdržet a omezit.
 - d) Proto v takovýchto případech doporučujeme raději postupné kácení, neboli probírku daného porostu (tzv. výchovný zásah, který zachovává existenci trvalého porostu nižších dřevin).
- (4) **Kácení ve zvláště chráněných územích a jejich ochranných pásmech:** je obdobou čl. 10 odst. 3 tohoto metodického pokynu. Opět nastává problém z hlediska možného střetu se stanovištěm zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů. Proto je nutné před plánovaným

²¹ § 4 odst. 2 vyhlášky č. 189/2013 Sb., o ochraně dřevin a povolování jejich kácení, ve znění pozdějších předpisů

kácením postupovat obdobně dle odstavce 3 tohoto článku, na základě kterého lze udělit souhlas s kácením v souladu § 37 zákona č. 114/1992 Sb.

Článek 11

Kácení ve vegetačním období

- (1) Kácení či vyřezávání dřevin se má zpravidla provádět v období vegetačního klidu, tj. v období přirozeného útlumu fyziologických a ekologických funkcí dřeviny (období po opadu listů do začátku rašení)²², výjimku tvoří kácení spojené s chemickou likvidací určitých druhů dřevin, viz část třetí, článek 14 a 15 tohoto metodického pokynu.
- (2) Pokud budou OJ provádět kácení dřevin dle § 8 odst. 2 zákona č. 114/1992 Sb., tedy formou oznámení z důvodů odstraňování dřevin za účelem zajištění provozuschopnosti železniční dráhy nebo zajištění plynulé a bezpečné drážní dopravy na této dráze, je možné kácet prakticky kdykoli.
- (3) Nutné je však splnit podmínku oznámení, tedy minimálně 15 dní předem oznámit tento záměr na ORP. V oznámení musí být uvedeno z jakého důvodu a kdy (termín) OJ plánují kácení provést.
- (4) Oznámení se provádí obdobně podle čl. 3 odst. 8 tohoto metodického pokynu (příloha H tohoto metodického pokynu)
- (5) Ze strany OOP zde však může, zejména při plánovaném plošném kácení větších ucelených porostů v rámci výluk, nastat odpor k takovému kácení a snahu o jeho omezení ve vztahu k ochraně volně žijících ptáků či ochraně zvláště chráněných živočichů a jejich stanovištím.
- (6) Na základě článku 11 odst. 4 tohoto metodického pokynu je proto nutné v případě plánování plošného kácení ve vegetačním období provést průzkum daného stanoviště odborně způsobilou osobou zda se zde nevyskytují dotčení živočichové a dle tohoto stanoviska dále postupovat v plánovaném kácení.
- (7) Kácení ve vegetačním období by proto mělo probíhat spíše formou probírek a ne plošných kácení. Ani probírku však nedoporučujeme provádět v době hnízdění ptactva tedy od začátku dubna do konce července. Probírku lze provádět pouze mezi prvním a druhým hnízděním, po kontrole odborně způsobilou osobou viz článek 10 odst. 3d tohoto metodického pokynu.
- (8) V případě možného omezení kácení z důvodů hnízdění ptactva, lze využít § 5b) zákona č. 114/1992 Sb.
- (9) Kácení ve vegetačním období doporučujeme realizovat spíše na lesních pozemcích, kde doba realizovaného kácení není stanovena vyhláškou č. 189/2013 Sb. Uvedené se netýká lesních porostů nacházejících se ve zvláště chráněných územích a jejich ochranných pásmech.

²² §5 vyhlášky č. 189/2013 o ochraně dřevin a povolování jejich kácení, ve znění pozdějších předpisů

ČÁST TŘETÍ

POVINNOSTI PROVOZOVATELE DRÁHY

Článek 12

Ochrana dráhy

- (1) K odstranění zdroje ohrožení – dřevin určených k odstranění – se musí přistoupit zejména z důvodu
- a) udržení volného průjezdného průřezu a dodržení rozhledových poměrů – stromové se udržuje v takové vzdálenosti a v takovém stavu od železniční dopravní cesty, aby do ní nezasahovala; před železničními přejezdy a v obloucích tratě nesmí dojít ke snížení rozhledových poměrů, nebo
 - b) ochrany signalizačních a návěstních zařízení – stromové se udržuje tak, aby neomezovala viditelnost takových zařízení; nesmí být narušována správná funkce drátovodů, nebo
 - c) ochrany venkovních elektrických a sdělovacích zařízení – stromové se udržuje v takové vzdálenosti od těchto zařízení, aby především v zimních měsících, kdy se tvoří námraza, nebyla narušena správná funkce těchto vedení a aby nemohlo dojít k úrazu elektrickým proudem, nebo
 - d) ochrany skalních zářezů nebo tunelů – stromové se udržuje takovým způsobem, aby nedocházelo k narušování skalního masivu, zvětrávání hornin a jejich následnému uvolňování; takový prostor (atrakční pásma) je třeba udržovat bez stromové a je třeba v něm provádět periodické kontroly, nebo
 - e) ochrany odvodňovacích příkopů, banketů a kolejového lože – stromové se udržuje tak, aby nedocházelo k jejímu růstu na železničním svršku a železničním spodku; nesmí dojít ke zhoršení technického stavu železničního svršku a železničního spodku, nebo
 - f) ochrany svahů – stromové se udržuje tak, aby plnila svou funkci a aby nedocházelo k narušování stability svahu; na svazích a v zářezích se nesmí provádět klučení pařezů, aby nedocházelo k narušení jejich stability a k následné erozi (doporučení individuálního posouzení svahu a upřednostňovat probírku viz odst. 4 tohoto článku), nebo
 - g) udržení volného schůdného a manipulačního prostoru pro zajištění bezpečnosti práce na trati i ve stanici pro případné umožnění zásahu pohotovostních prostředků Správy železnic, dopravců a složek integrovaného záchranného systému.
- (2) Zaměstnanci Správy železnic provádějí kontrolu železniční dopravní cesty z hlediska dřevin určených k odstranění v souladu s čl. 12 odst. 1 tohoto metodického pokynu.
- (3) Při údržbě stromové je třeba dodržovat postupy stanovené Správou železnic pro zajištění ochrany zdraví a bezpečnosti při práci²³.
- (4) Při plánovaném kácení je nutno vždy zvážit, zda provést tzv. plošné kácení (odstranění veškerého porostu z daného stanoviště), které může způsobit v následném období nové komplikace, typu sesuvů půdy, nestability svahů, zavátí sněhem, větrné eroze apod. Nebo nastolit opakovaný víceletý zásah v podobě postupné probírky nežádoucích stromů či druhů stromů, které budou postupně nahrazovány v rámci pozvolného druhového vývoje dřevin v čase takovými druhy, které nebudou stromovým ohrožujícím bezpečnost nebo plynulost drážní dopravy nebo provozuschopnosti dráhy.

²³Nařízením vlády č. 339/2017 Sb., o bližších požadavcích na způsob organizace práce a pracovních postupů při práci v lese a na pracovištích obdobného charakteru, ve znění pozdějších předpisů.

Článek 13

Oklešťování, ořez a kácení dřevin

- (1) Oklešťování, ořez a kácení stromů nebo keřů, které způsobí podstatné a trvalé snížení jejich ekologických a estetických funkcí nebo bezprostředně či následně způsobí jejich odumření, se považuje za nedovolený zásah, proto tuto činnost smí vykonávat pouze proškolení zaměstnanci Správy železnic, nebo osoby s certifikátem „Certifikovaný Evropský nebo Český arborista“; to neplatí v případě, kdy jde o odstranění zdroje ohrožování dráhy nebo postup dle části druhé, článku 8 tohoto metodického pokynu, anebo jde o kácení, které je povoleno ze zákona nebo příslušným správním úřadem. Proto je nutno dodržovat odborné zásady údržby stromů a vždy plně respektovat principy práce se živými organismy.
- (2) Ořez nesmí být prováděn tak, aby docházelo k zatrhávání dřeva a kůry, rozštěpání a polámání zdravých větví a k jinému zbytečnému poškozování stromu. Při ořezu silných větví se nelze řídit jenom účelností zásahu, ale je také nutno přihlížet, zda u ošetřených dřevin byla zachována správná biologická, případně technická funkce, zdravotní stav a estetický účinek. Také se nesmí narušovat jejich stabilita a životnost nadměrnou redukcí větví, dále nesmí docházet k poškozování okolních porostů a zařízení železniční dopravní cesty při prováděných pracích. Proto je vždy třeba důkladně zvážit, zda provést ořez nebo raději dřevinu pokácet. Lze konstatovat, že ořez je vhodné provádět pouze ve výjimečných případech a pouze v omezené míře, neboť vede ke vzniku dalších problémů souvisejících se stabilitou stromu (mj. souvisí i s odborností řezu, novými nárůsty, popř. nemocemi). Ořez dřevin musí být proveden v souladu se Standardy Agentury pro ochranu přírody a krajiny A02 002 Řez stromů.
- (3) Nežádoucí druhy keřů, zvláště slabšího průměru kmínku a vzrůstu, se likvidují vesměs totálně za použití ručního nářadí nebo mechanizace (cepáky, křovinořezy, zahradnické nůžky, mačety nebo řetězové pily). Je snaha dosáhnout co nejnižšího pařízku, aby nevedl při následném ošetřování. Na svazích a zářezích se neprovádí klčení těchto pařízků, neboť by mohlo dojít k narušení stability a následné erozi. Na keřových porostech lze provádět tytéž úkony jako u stromů tj. ořez, zmlazování, výřez. Avšak v důsledku časové náročnosti a odbornosti se na pozemcích železniční dopravní cesty v majetku státu provádí vesměs ořez s následnou likvidací těchto dřevin, proto zde ostatní postupy nejsou rozvedeny, jako tomu je u stromů. Tyto postupy jsou shodné.
- (4) Při silných mrazech pod -10 °C se nedoporučuje provádět ořez silnějších větví u živých stromů, protože dochází k poškozování dělivých pletiv a tím i ke špatnému hojení ran.
- (5) Mechanická likvidace u dřevin s vysokou pařezovou výmladností by měla být spojena s následným chemickým ošetřením pro její případné potlačení, viz článek 14 tohoto metodického pokynu. Na vhodných místech, tedy na místech, kde tyto dřeviny nebudou způsobovat ohrožení dráhy je vhodné tyto dřeviny ponechat a podpořit jejich výmladnost. Tyto dřeviny jsou vhodné zejména proti erozi, jako přirozené zasněžky, pro možnost zvýšení biodiverzity apod. Za předpokladu jejich periodické údržby.

Článek 14

Chemická likvidace

- (1) Použití pesticidů slouží k zamezení obrůstání pařezů a tvoření nežádoucích výmladků z kořenů či pařezů po likvidaci keřů a stromů. Vhodné je používat speciální chemické přípravky – arboricidy, které zamezují růstu nových výmladků. Důležitá je jejich aplikace, kterou je nutno provádět mimo zimní období. Tyto přípravky se aplikují dle velikosti pařezů o různé koncentraci, a to nátěrem nebo nástřikem na čerstvé řezné rány. Jejich použití se musí řídit schválenými pokyny uvedenými na etiketách. Je nutné dbát na to, aby manipulaci s herbicidem prováděla pouze osoba odborně způsobilá pro zacházení s přípravky na ochranu rostlin (osvědčení I. stupně a vyšší)²⁴.
- (2) Tyto přípravky jsou schvalovány a povolovány prostřednictvím ÚKZÚZ²⁵ pro dané období, a jsou uvedeny v Seznamu registrovaných přípravků na ochranu rostlin pro daný kalendářní rok (Směrnice SŽDC č. 79 pro hubení plevelů).

²⁴ § 86 zákona č. 326/2004Sb., o rostlinolékařské péči a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

²⁵ § 31 zákona č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči, ve znění pozdějších předpisů.

- (3) **Obecné zásady použití Glyfosátu v praxi** - při použití glyfosátů a práci s nimi je nutné postupovat dle návodu (etikety) jednotlivých přípravků, klimatických podmínek a zkušeností či doporučení k hubení jednotlivých druhů dřevin.
- (4) **Trnovník akát** - zásah provádět v období červenec až září. Na pokácené plochy pařezů do 5 cm aplikovat herbicid na bázi účinné látky Glyfosátu o koncentraci 50%, nad 5 cm o koncentraci 40%. V praxi lze říci, že použijeme takovou koncentraci pro tu skupinu pařezů, která je v daném porostu nejčetnější. Z území je třeba odstranit nejen klest a dřevní hmotu, ale i opadanku. V příštím roce se výmladnost objevuje na max. 10 %. Z praxe vyplývá, že schopnost zmlazovat stářím stromu klesá a ve věku 40 let mají akáty velice nízkou výmladnost.
- (5) **Pajasan žlaznatý** - aplikaci provádět v červenci až září 20-30% Glyfosátem. Pokud dojde k zmlazení v příštím roce, aplikujeme 40% roztok. Jinak jsou zásady potlačování stejné jako u akátu.
- (6) **Topoly** - metoda je shodná jako u předchozích druhů, pouze u semenáčků a výmladků (20-70 cm) lze použít v červnu až červenci 40% roztok pomocí bodového aplikátoru. Po aplikaci je možné suché semenáčky pokosit křovinořezem.
- (7) **Kustovnice cizí** - v měsících srpen až září keře vyřezeme a řezné plochy pařezů ošetříme 30% roztokem Glyfosátu. Tenké výhonky je dobré ponechat a aplikovat na ně 40% roztok stejného přípravku bodovým aplikátorem. Následující rok provedeme na výmladky v měsících červen až září aplikaci 40% roztokem Glyfosátu pomocí bodového aplikátoru nebo 10% roztok pomocí rozprašovače.
- (8) **Javor jasanolistý** - zásah provádět v období červen až září. Hubení výmladků se provádí cíleným postřikem výmladků 5 % vodním roztokem. K potlačení zmlazování pařezů se používá nátěr (15 % roztok) nebo postřik (5 % roztok) pařezů ve vegetačním období mimo jarního období zesíleného toku mízy. Ošetření je nutno provést do 8-9 hodin po prořezání kmínků. Po aplikaci je možné suché semenáčky pokosit křovinořezem.

Článek 15

Chemická likvidace vybraných druhů dřevin ve zvláště chráněných územích

- (1) Na území ZCHÚ je možné aplikovat chemické přípravky na ochranu rostlin pouze za určitých stanovených podmínek.
- (2) V I. a II. zóně CHKO a NP (dle zákona č. 114/1992 Sb.) je zakázána jakákoli aplikace biocidních prostředků. Za „biocid je obecně považována jakákoli chemická látka způsobující smrt živočichů nebo úhyn rostlin a sloužící převážně k likvidaci živočišných škůdců nebo rostlinných plevelů“. Aplikace herbicidů je možná pouze při získání výjimky pro dané území.
- (3) Z výše citovaných skutečností jsou na portálu Správy železnic do aplikace ISPD Mapy, která je dostupná na adrese <http://ispedmapy.szdc.cz>, nově zapracovány 4 mapové vrstvy zonací velkoplošných a maloplošných zvláště chráněných území v rámci celé ČR, které po propojení s vrstvou železniční sítě jasně stanoví výčet tratí, na kterých není možná aplikace chemických látek na ochranu rostlin (herbicidů) bez splnění podmínek dle čl. 15 odst. 1 a 2 tohoto metodického pokynu.

Článek 16

Následná péče

- (1) **Následná péče** je soubor agrotechnických opatření, která mají zajistit, aby daný pozemek odpovídal požadovanému stavu. Tedy jedná se o soubor takových opatření, které budou naplňovat požadavky jak zákona č. 266/1994 Sb. tak i zákona č. 114/1992 Sb., aby byl zajištěn v max. možné míře bezpečný provoz na ŽDC.
- (2) Následnou péči lze také definovat jako tzv. plán dlouhodobé péče o dané území či pozemek viz článek 17.
- (3) Následnou péči dělíme na:
 - a) Následná péče prováděná na pozemcích v obvodu a stavbě dráhy v rámci stavební činnosti.

- b) Následná péče na pozemcích v obvodu a stavbě dráhy v rámci běžné údržby za účelem zajištění provozuschopnosti železniční dráhy nebo zajištění plynulé a bezpečné drážní dopravy.
- (4) Následná péče na pozemcích v obvodu a stavbě dráhy v rámci běžné údržby za účelem zajištění provozuschopnosti železniční dráhy nebo zajištění plynulé a bezpečné drážní dopravy – je soubor takových opatření, které mají zamezit negativním vlivům dřevin rostoucích v obvodu a na stavbě dráhy. Jedná se zejména o:
- a) Kácení
 - b) Ořez
 - c) Chemická likvidace
 - d) Vegetační úpravy
 - e) Povýsadbovou péči
- (5) Kácení dřevin je zpracované podrobně v rámci tohoto celého metodického pokynu, proto záleží na dané situaci a z příslušného ustanovení tohoto metodického pokynu si zvolit vhodnou část upravující kácení.
- (6) Ořez dřevin je zpracován v článku 13 tohoto metodického pokynu, nicméně nutno zdůraznit, že ořez by měl vždy provádět certifikovaný arborista nebo proškolení zaměstnanci Správy železnic.
- (7) Chemická likvidace je zpracována v článku 14 tohoto metodického pokynu. V případě chemické likvidace je nutné zdůraznit, že k použití chem. látek na ochranu rostlin (herbicidů) je opět nutné mít potřebnou odbornou způsobilost pro zacházení s těmito přípravky. Problematika chemického hubení je zpracována v samostatném dokumentu Správy železnic pod označením SM79 Směrnice SŽDC pro hubení plevelů.
- (8) Následnou péči o pozemky Správy železnic si zajišťuje vždy příslušné OŘ prostřednictvím svých zaměstnanců popř. vybraným dodavatelem.

Článek 17

Vegetační úpravy

- (1) V případě mimolesní zeleně je nutné postupovat zejména dle standardu AOPK SPPK A2 010 2020 Dřeviny kolem veřejné dopravní infrastruktury. Dále pak dle ČSN 83 9011 (Technologie vegetačních úprav v krajině – Práce s půdou) a ČSN 83 9051 (Technologie vegetačních úprav v krajině – Rozvojová a udržovací péče o vegetační plochy) a dalších dílčích ČSN, které jsou zapracovány do vnitřního předpisu Správy železnic pod označením TKP 15. Na základě těchto technologií by měla navazovat případná náhradní výsadba dřevin, která by měla svým druhovým spektrem nejvíce vyhovovat daným podmínkám a v budoucnu nebude představovat ohrožení provozu, ba naopak bude sloužit jako ochrana drážního tělesa (zásněžky apod.)
- (2) Vždy by mělo být přihlédnuto k místním poměrům a v případě, že by bylo vhodné ponechat pozemek (či jeho části) zarůst dřevinami, měla by přednostně být zvolena možnost řízené sukcese, tedy náletu původních druhů s cíleným výběrem vhodných dřevin. Tyto dřeviny jsou na stanoviště dobře adaptované, jsou zpravidla stabilnější, mají lepší vitalitu. Výsadba dřevin (pokud se nejedná o nařízenou náhradní výsadbu dle § 9 ZOPK) by měla probíhat pouze výjimečně ve skutečně vhodných podmínkách a na místech, kde řízená sukcese není možná. (Z důvodu vysoké mortality dřevin vysazovaných do nevhodných podmínek, vysokých nákladů na jejich následnou péči, zhoršené vitalitě i stabilitě.)

Článek 18

Povýsadbová péče

- (1) **Povýsadbová péče** je soubor opatření, které mají zajistit vysazeným rostlinám zdárné zakořenění a růst na novém stanovišti. Zejména se jedná o zálivku, hnojení, kotvení, mulčování apod.) Zpravidla se povýsadbová péče stanovuje na období 3-5 let od výsadby.

- (2) U ponechané stávající zeleně bude stanoven ekologem OŘ, případně vybraným dodavatelem, případný typ ořezu a nastolení časového období pro jeho opakování s následnou kontrolou zdravotního stavu zeleně s případnou probírkou stávajících porostů za účelem odstranění nežádoucích skupin vegetace (invazivní druhy, poškozené či napadené dřeviny apod.).
- (3) Problematika zeleně v rámci vegetačních úprav a DPP je značně obsáhlá, proto musí mít zaměstnanci zabývající se danou agendou rozšířené znalosti v dané oblasti, které lze získat např. absolvováním certifikace k dané problematice. Certifikaci lze získat prostřednictvím českého certifikovaného arboristy.
- (4) Plán povýsadbové péče bude v případě realizace vegetačních úprav zapracován v DPP.

Článek 19 **Dlouhodobý plán péče**

- (1) **Dlouhodobý plán péče** (dále jen „DPP“) navazuje na provedené vegetační úpravy, viz článek 17. Cílem DPP je udržení zeleně v rámci stavby dráhy a jejím následném užívání v takovém stavu, aby nedocházelo k ohrožení provozu dané stavby.
- (2) DPP má zajistit dlouhodobou řádnou péči o pozemky ve správě Správy železnic plánovanými opatřeními dle čl. 16 tohoto metodického pokynu.
- (3) DPP má vazbu na část druhou spolu s přílohou B tohoto metodického pokynu, která vymezuje pásma ochrany VDI a vegetace podél VDI z hlediska kácení dřevin určených k odstranění.
- (4) DPP by měl být vytvořen na dobu min. 5 let, optimum je však 10-15 let.
- (5) Základem DPP je zvolení vhodných druhů zejména ponechané stávající, případně vysazované zeleně (dřevin) v rámci vegetačních úprav, která svým vzrůstem v dlouhodobém horizontu nepřekročí svojí dopadovou vzdálenost vůči dané stavbě. Dále by mělo jít o zeleň, která nebude mít vysoké nároky na tzv. povýsadbovou péči, a náročnost péče se bude s dobou od výsadby snižovat.
- (6) Přehled vhodných druhů dřevin k možné výsadbě do bezpečnostní zóny viz příloha L.
- (7) DPP by se v případě pozemků Správy železnic měl řídit dle standardu AOPK SPPK A2 010 2020 Dřeviny kolem veřejné dopravní infrastruktury.
- (8) DPP o pozemky Správy železnic si zajišťuje vždy příslušné OŘ prostřednictvím svých zaměstnanců popř. jím vybraný dodavatel.
- (9) Podkladem pro DPP je samostatně zpracovaný dokument Správy železnic pod názvem „Akční plán pro údržbu zeleně na ŽDC“.

Článek 20 **Prodej a zneškodňování dřevní hmoty**

- (1) Větve a kmeny stromů o větších průměrech lze odprodat zaměstnancům či případným zájemcům jako palivové dříví pro vlastní potřebu. Nutno však dodržovat Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 995/2010, kterým se stanoví povinnosti hospodářských subjektů uvádějících na trh dřevo a dřevařské výrobky. Pro potřeby Správy železnic je toto opatření zpracováno samostatně v rámci "Systému náležité péče" viz část čtvrtá příloha D tohoto metodického pokynu.
- (2) Pravidla odprodeje vyzískané dřevní hmoty stanoví Odbor finanční GR Správy železnic v jednotném metodickém postupu při likvidaci náletových dřevin.
- (3) V případě vhodných podmínek, na místech, kde nedojde k narušení průjezdného průřezu a schůdnosti trati je možné menší množství dřevní hmoty ponechat a podpořit tak ochranná opatření. Ponechání dřevní hmoty na vhodných místech je vhodné předem konzultovat s OOP.
- (4) **Štěpkování** - jde o efektivní a preferovaný způsob likvidace dřevní hmoty. Výhodou je, že rozštěpkovaný materiál lze dále využít jako energetické palivo (výroba dřevěných briket či pelet, přímé pálení), případně lze štěpku ponechat přímo na místě kácení (vyjma vodních toků a nádrží),

kde po jejím rozprostření slouží jako inhibitor růstu ostatních rostlin. Využití štěpky ponecháním přímo na místě kácení je možné i ve zvláště chráněných územích a jejich ochranných pásmech, po konzultaci s OOP.

- (5) **Pálení** - ostatní biologický materiál, o který není zájem a není vhodný ani ke štěpkování, je pak ve výjimečných případech, za předem stanovených podmínek, možné spálit v otevřeném ohništi, kde lze spalovat jen suché rostlinné materiály neznečištěné chemickými látkami vymezenými zákonem č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, ve znění pozdějších předpisů. Pálení se provádí na předem určených místech po udělení povolení vydaného příslušným orgánem státní správy a za dohledu Hasičského záchranného sboru. Pálení je zpravidla ve větších městech orgány státní správy zakázáno. Povoleno může být pouze se souhlasem či v souladu s obecně platnou vyhláškou místně příslušného obecního úřadu²⁶.
- (6) **Plošné vypalování trávy** kolem železniční dopravní cesty či na jiných plochách je přísně zakázáno²⁷.

²⁶ § 3 zákona č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší před znečišťujícími látkami, ve znění pozdějších předpisů.

²⁷ Na základě zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů.

ČÁST ČTVRTÁ
SYSTÉM NÁLEŽITÉ PÉČE HOSPODÁŘSKÉHO SUBJEKTU SPRÁVY ŽELEZNIC, STÁTNÍ
ORGANIZACE UVÁDĚJÍCÍHO POPRVÉ NA VNITŘNÍ TRH DŘEVO VYTĚŽENÉ NA
POZEMCÍCH STÁTU S PRÁVEM HOSPODAŘENÍ PRO SPRÁVU ŽELEZNIC
(DÁLE TAKÉ „SYSTÉM NÁLEŽITÉ PÉČE“)

Článek 21

Právní předpisy vztahující se k této části

- (1) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 995/2010, kterým se stanoví povinnosti hospodářských subjektů uvádějících na trh dřevo a dřevařské výrobky (dále jen „nařízení“);
- (2) Prováděcí nařízení Komise (EU) č. 607/2012, o prováděcích pravidlech pro systém náležité péče a pro četnost a povahu kontrol kontrolních organizací podle nařízení č. 995/2010;
- (3) Směrnice Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 98/2008 o odpadech a o zrušení některých směrnic
- (4) Nařízení Rady (ES) č. 338/97 o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi;
- (5) Nařízení Rady (EHS) č. 2658/87 o celní a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku (dále jen „nařízení Rady (EHS) č. 2658/87“)
- (6) Zákon č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů (lesní zákon), ve znění pozdějších předpisů, (dále též „ZOL“);
- (7) Zákon č. 266/1994 Sb., o dráhách, ve znění pozdějších předpisů, (dále též „zákona o drahách“);
- (8) Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, (dále též „ZOPK“);
- (9) Zákon č. 226/2013 Sb., o uvádění dřeva a dřevařských výrobků na trh, ve znění pozdějších předpisů;
- (10) Vyhláška č. 285/2013 Sb., o rozsahu a způsobu předávání informací do centrální evidence hospodářskými subjekty a orgány státní správy v oblasti uvádění dřeva a dřevařských výrobků na trh, ve znění pozdějších předpisů.

Článek 22

Pojmy

- (1) Pro účely tohoto systému náležité péče se rozumí:

- a) **„dřevo a dřevařské výrobky** uvedené v příloze č. 1 Systému náležité péče s výjimkou dřevařských výrobků či součástí takových výrobků, které byly vyrobeny ze dřeva nebo dřevařských výrobků, které již dokončily svůj cyklus použitelnosti a byly by jinak odstraněny jako odpad, ve smyslu čl. 3 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/98/ES ze dne 19. listopadu 2008 o odpadech“ (čl. 2 písm. a nařízení);
- b) **„uvádění na trh** bez ohledu na využitý prodejní postup jakékoliv dodávání dřeva a dřevařských výrobků poprvé na vnitřní trh bez ohledu na využitý prodejní postup, za účelem distribuce nebo použití v průběhu obchodní činnosti, ať již za úplatu nebo bezplatně“ (čl. 2 písm. b nařízení);
- c) **„hospodářským subjektem** je každá fyzická nebo právnická osoba uvádějící dřevo nebo dřevařské výrobky na trh“ (čl. 2 písm. c nařízení); pro účely tohoto systému náležité péče je hospodářským subjektem Správa železnic, státní organizace, (dále „Správa železnic“) respektive její organizační jednotky;
- d) **„obchodníkem** každá fyzická nebo právnická osoba, která v průběhu obchodní činnosti prodává nebo nakupuje na vnitřním trhu dřevo nebo dřevařské výrobky, které již byly uvedeny na vnitřní trh“ (čl. 2 písm. d nařízení);

- e) „**zákonně vytěžené dřevo**, dřevo vytěžené v souladu s použitelnými právními předpisy v zemi původu vytěženého dřeva“ (čl. 2 písm. f nařízení), nebo dříví v režimu licencí, nebo dřevo z druhů uvedených v přílohách A, B, a C nařízení Rady (ES) č. 338/97 o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi;
- f) „**nezákonně vytěženým** je dřevo vytěžené v rozporu s použitelnými právními předpisy v zemi původu vytěženého dřeva“ (čl. 2 písm. g nařízení).

Článek 23 **Povinnosti hospodářského subjektu**

- (1) Povinnosti hospodářského subjektu:
- a) neuvádět nezákonně vytěžené dřevo poprvé na vnitřní trh EU;
 - b) při uvádění dřeva a dřevařských výrobků na trh vykonávat náležitou péči dle systému náležité péče;
 - c) udržovat a pravidelně hodnotit svůj vlastní systém náležité péče, který používá.
- (2) Systém náležité péče obsahuje tyto tři prvky:
- a) přístup k informacím, které se týkají dodávek dříví na trh, které vlastník lesa uvádí na trh
 - b) posouzení rizik, že v rámci dodávek dříví realizovaných vlastníkem lesa je uvedeno nezákonně vytěžené dříví nebo dřevařské výrobky z tohoto dřeva na trh,
 - c) zmírnění zjištěného rizika v případě, že zjištěné riziko uvedení nezákonně vytěženého dříví nebo dřevařských výrobků z tohoto dřeva na trh není zanedbatelné.

Článek 24 **Přístup k informacím**

- (1) Přístup k informacím, které se týkají dodávek dřeva uváděných Správou železnic na trh. V rámci Správy železnic se jedná především o ostatní produkci dřeva pocházejícího z jiné než domácí lesní produkce tedy dřevo pocházející z dřevin rostoucích a vytěžených mimo les. Správa železnic má právo hospodařit u cca 30 ha lesních pozemků, avšak těžba zde je minimální a dřevo není uváděno na trh.
- (2) **Těžba dřeva** - Správa železnic provádí na pozemcích ve své správě kácení dřevin rostoucích mimo les. Kácení těchto stromů je prováděno zejména z důvodů zajištění bezpečnosti provozování dráhy a drážní dopravy dle zákona o drahách, přičemž tato problematika je upravena tímto metodickým pokynem a dále pak dle pravomocného rozhodnutí drážního správního úřadu (§ 10 zákona o drahách), orgánu ochrany přírody (§ 8 odst. 1 ZOPK) či oznámení příslušného orgánu ochrany přírody (§ 8 odst. 2 a 4 ZOPK), pokud to příslušná právní norma vyžaduje.
- (3) **Evidence těžby dřeva** - evidence těžby (včetně ořezu dřevin) a prodej dřeva vytěženého z lesních i mimo lesních pozemků je evidován formou objednávky na kácení dřeva spolu s následnou fakturou za jeho prodej, případně na tiskopisu „Evidence vytěženého dřeva pro Správu železnic“ (viz příloha D1).
- a) Evidenci vytěženého dřeva provádí vždy vlastník pozemku, ze kterého bylo dřevo vytěženo a to i v případě provede-li kácení (ořez) dřevin cizí právní subjekt, tj. fyzické osoby, podnikající fyzické osoby nebo právnické osoby, které nejsou vůči Správě železnic v pracovněprávním vztahu a které na základě smluvního vztahu dodávají práce a služby pro Správu železnic (dále jen „CPS“ či „vybraný dodavatel“).
 - b) V případě provedení kácení (ořezu) dřevin CPS je nutné uvést do objednávky, popř. k souhlasu se zásahem, závazek CPS:
 - k řádnému vyplnění tiskopisu
 - k předání tohoto tiskopisu, po provedení kácení (ořezu), objednavateli, tj. oblastní ředitelství (dále jen „OR“) Správy železnic nejdéle do 14 dní od provedení zásahu.

- c) Vedoucí Oblastního ředitelství určí zaměstnance, u kterých budou tiskopisy uloženy, a kteří jsou zodpovědní za jejich řádnou evidenci. Tito určení zaměstnanci předloží tiskopisy ke kontrole na vyžádání kontrolní organizace.
- d) Tiskopis musí být archivován minimálně pět let.
- (4) **Množství dřeva (dřevní hmoty)** - množství dřevní hmoty se stanovuje dle obvyklých dendrometrických postupů, kterými jsou např. doporučená pravidla pro měření a třídění dříví, měřicí výstupy z harvesterů, elektronické váhové a objemové přejímky, kvalifikovaný odhad.
- (5) **Prodej dřeva** - organizační jednotka Správy železnic (zpravidla OŘ), která uvádí na trh dřevo, vytěžené mimo pozemky určené k plnění funkcí lesů, se řídí dle vnitřního pokynu Správy železnic pro prodej dřeva (samostatná příloha) a současně vede evidenci smluv či předávacích protokolů, v nichž je uvedeno následující:
- a) oznámení o kácení nebo číslo jednací povolení drážního správního úřadu, popř. orgánu ochrany přírody dle ZOPK, včetně data jeho vydání, nebo konstatování, že kácení bylo provedeno bez povolení v souladu s § 3 vyhlášky č. 189/2013 Sb. (resp. dle tohoto metodického pokynu),
- b) množství vytěženého dřeva,
- c) datum prodeje dřeva (dřevo k dalšímu užití, palivové dřevo, klest, štěpka), Rozhodnutí zda bude dřevo prodáno jako palivové nebo dřevo k dalšímu užití je ponecháno v gesci jednotlivých OŘ s vazbou na kvalitu dřeva a poptávce na trhu,
- d) identifikace odběratele dřeva.
- (6) V případě prodeje dřeva externím odběratelům provede OŘ zjištění aktuálních cen za prodej dřeva v jednotkách m³ (metr kubický) v regionu dle tří nabídek v rámci indikativního průzkumu v aktuálním čase (měsíčně). Nejvyšší nabídka je konečnou cenou za prodej vytěženého dřeva. OŘ provede archivaci těchto nabídek pro případ následné kontroly stanovení této ceny.
- (7) V případě prodeje dřeva vlastním zaměstnancům nabídne OŘ dřevo v cenách dle cenové komise OŘ pro kalendářní rok, vycházejících z akceptované průměrné ceny (průměr ceny nabídek) na trhu.
- (8) V odůvodněných případech, kdy prodej dřevní hmoty bude nerentabilní, je v gesci ředitele OŘ od prodeje dřevní hmoty upustit. Dřeviny je možné ponechat na místě v takovém stavu a vzdálenosti, aby nedocházelo k ohrožení bezpečnosti provozu. Zde pak mohou sloužit jako tzv. broukoviště či z nich je možné vybudovat útočiště pro drobné živočichy ve spolupráci s OOP. Tyto případy je potřeba zdůvodnit.
- (9) Při vytěžení dřeva je nutné vždy postupovat v souladu se Směrnicí SŽDC č. 42 Hospodaření s vyzískaným materiálem, v aktuálním znění, viz příloha D2.
- (10) Příloha D2 řeší postup účtování vytěženého dřeva a jeho případný prodej.

Článek 25

Posouzení rizik

- (1) Postupy posouzení rizik, které umožňují vlastníku pozemků (lesních i mimolesních) analyzovat a posoudit riziko uvedení nezákonně vytěženého dřeva na trh.
- (2) Zajištění souladu s použitelnými právními předpisy - nebezpečí prodeje dřeva na vnitřní trh EU, které by Správa železnic vytěžila v rozporu s použitelnými právními předpisy je zanedbatelné, neboť postupuje v souladu se zákonem o drahách, dále pak dle ZOPK či zákona ZOL, dle interních pokynů a o těžbě a prodeji dřeva vede řádnou evidenci.
- (3) Veškeré dřevo prvně uváděné na trh pochází z pozemků ve správě Správy železnic na území ČR.
- (4) Opatření přijatá Správou železnic ke zmírnění rizika. Riziko je vyhodnoceno jako zanedbatelné a nepotřebuje žádné postupy a opatření neboť:
- a) Správa železnic jako správce pozemků provádí těžební práce v souladu se zákonem o drahách, ZOPK (a s vyhláškou č. 189/2013 o ochraně dřevin a povolování jejich kácení), ZOL,
- b) zemí původu vytěženého dřeva je Česká republika,

- c) dřevo, které bylo vytěženo v rozporu s použitelnými právními předpisy, není uvedeno na trh a lze jej použít pouze k vlastní spotřebě vlastníka, anebo pro účely ve veřejném zájmu. Toto dřevo je vedeno v oddělené evidenci,
- d) Správa železnic vede průkaznou evidenci dřeva vytěženého mimo les,
- e) za období uplynulých 12 měsíců nebyly Správě železnic uloženy žádné pokuty nebo nápravná opatření za porušení právních předpisů týkající se těžby dřeva a navazujících předpisů.

Článek 26

Zmírnění zjištěného rizika

- (1) Jelikož je riziko nezákonně vytěženého dříví s pozemků Správy železnic nebo dřevařských výrobků z tohoto dřeva na vnitřní trh EU vyhodnoceno jako zanedbatelné, **není nutné stanovit postupy ke zmírnění tohoto rizika.**
- (2) Správa železnic v případě prodeje dřeva v daném kalendářním roce provede 1x ročně aktualizaci a hodnocení svého systému náležité péče.

ČÁST PÁTÁ ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

- (1) Tento metodický pokyn je závazný pro všechny zaměstnance Správy železnic, kteří se podílejí na údržbě stromů ve smyslu tohoto metodického pokynu, tj. rovněž na těžbě (ořezu) stromů a rovněž na případném prodeji dřeva. Je nutné uvést závaznost tohoto metodického pokynu včetně jeho příloh v aktuálním znění do smluvních podmínek zavazujících CPS provádět pro Správu železnic údržbu stromů ve smyslu tohoto metodického pokynu.
- (2) Přílohy, popřípadě jejich změny, podléhají schválení ředitele Odboru provozuschopnosti.
- (3) Nabytím účinnosti tohoto metodického pokynu se ruší stávající Metodický pokyn pro údržbu stromů č. j. 20180/2020-SŽ-GR-O15 platný od 2. 4. 2020 a metodický postup pro likvidaci náletových dřevin SŽDC č. j. 51665/11-OF – účinný od 31. 10. 2011.
- (4) Metodický pokyn nabývá účinnosti dnem jeho zveřejnění.

Příloha A (informativní)**SOUVISEJÍCÍ DOKUMENTY****Mezinárodní a národní právní předpisy a technické normy**

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 995/2010, kterým se stanoví povinnosti hospodářských subjektů uvádějících na trh dřevo a dřevařské výrobky (dále jen „nařízení“)

Prováděcí nařízení Komise (EU) č. 607/2012, o prováděcích pravidlech pro systém náležité péče

a pro četnost a povahu kontrol kontrolních organizací podle nařízení č. 995/2010

Směrnice Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 98/2008 o odpadech a o zrušení některých směrnic

Nařízení Rady (ES) č. 338/97 o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi

Nařízení Rady (EHS) č. 2658/87 o celní a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku (dále jen „nařízení Rady (EHS) č. 2658/87“)

Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 266/1994 Sb., o dráhách, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změnách některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 350/2011 Sb., o chemických látkách a chemických směsích a o změně některých zákonů (chemický zákon), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči a o změnách některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně některých zákonů (o lesích), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 226/2013 Sb., o uvádění dřeva a dřevařských výrobků na trh, ve znění pozdějších předpisů

Nařízení vlády č. 339/2017 Sb., o bližších požadavcích na způsob organizace práce a pracovních postupů při práci v lese a na pracovištích obdobného charakteru, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška č. 189/2013 Sb., o ochraně dřevin a povolování jejich kácení, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška č. 173/1995 Sb., kterou se vydává dopravní řád drah, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška č. 100/1995 Sb., kterou se stanoví podmínky pro provoz, konstrukci a výrobu určených technických zařízení a jejich konkretizace (Řád určených technických zařízení), ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška č. 246/2001 Sb., o stanovení podmínek požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru (vyhláška o požární prevenci), ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška č. 327/2012 Sb. o ochraně včel, zvěře, vodních organismů a dalších necílových organismů při použití přípravků na ochranu rostlin, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška č. 132/2018 Sb., o přípravcích a pomocných prostředcích na ochranu rostlin, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška č. 206/2012 Sb., o odborné způsobilosti pro nakládání s přípravky ve znění pozdějších předpisů

Seznam registrovaných prostředků na ochranu rostlin (Státní rostlinolékařská správa Brno)

Vnitřní předpisy

TNŽ 34 3109 Bezpečnostní předpisy pro činnost na trakčním vedení a v jeho blízkosti na železničních drahách celostátních, regionálních a vlečkách.

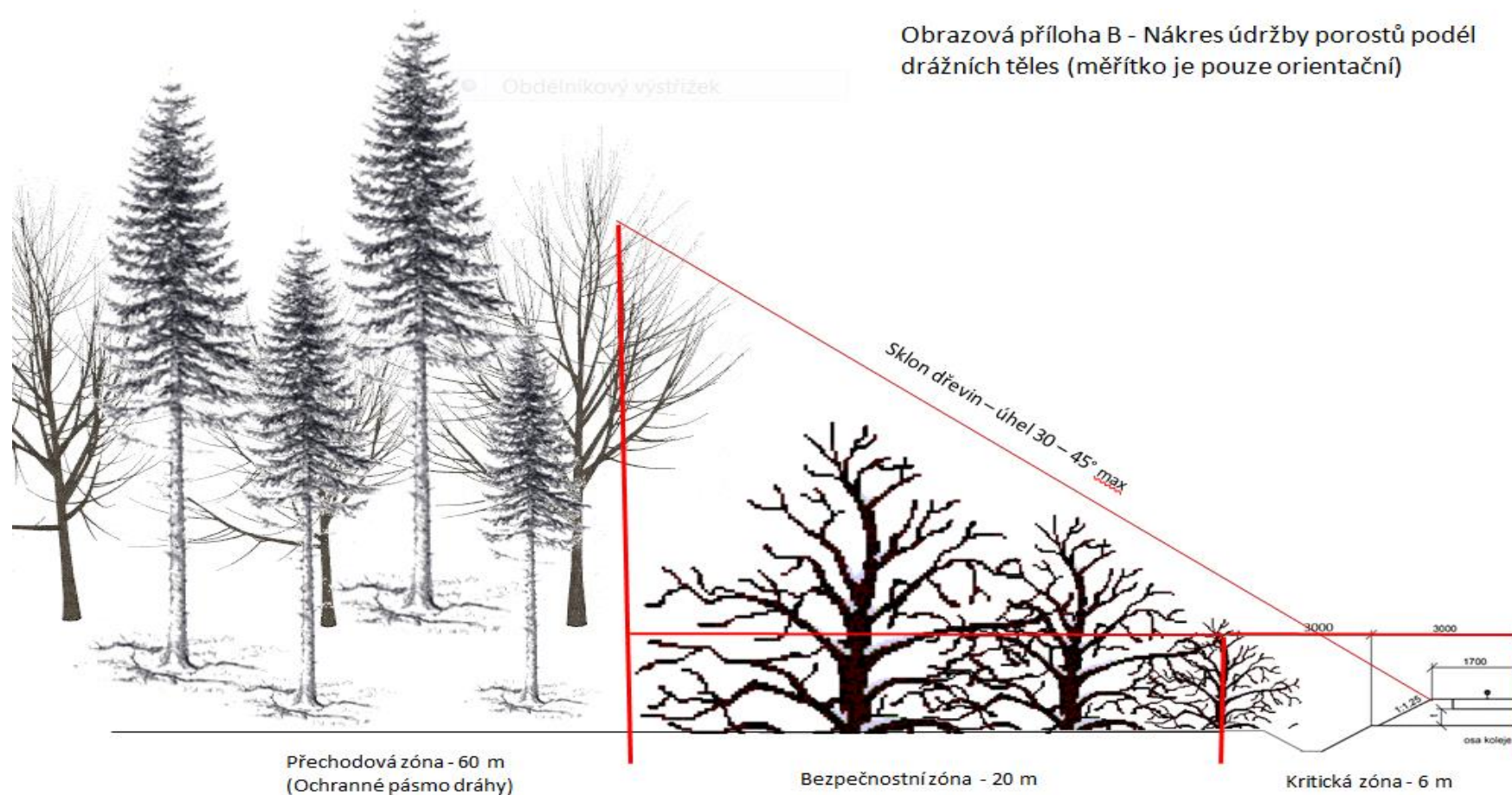
SŽDC SM79 Směrnice SŽDC pro hubení plevelů, v aktuálním znění

Směrnice SŽDC č. 42 Hospodaření s vyzískaným materiálem, v aktuálním znění

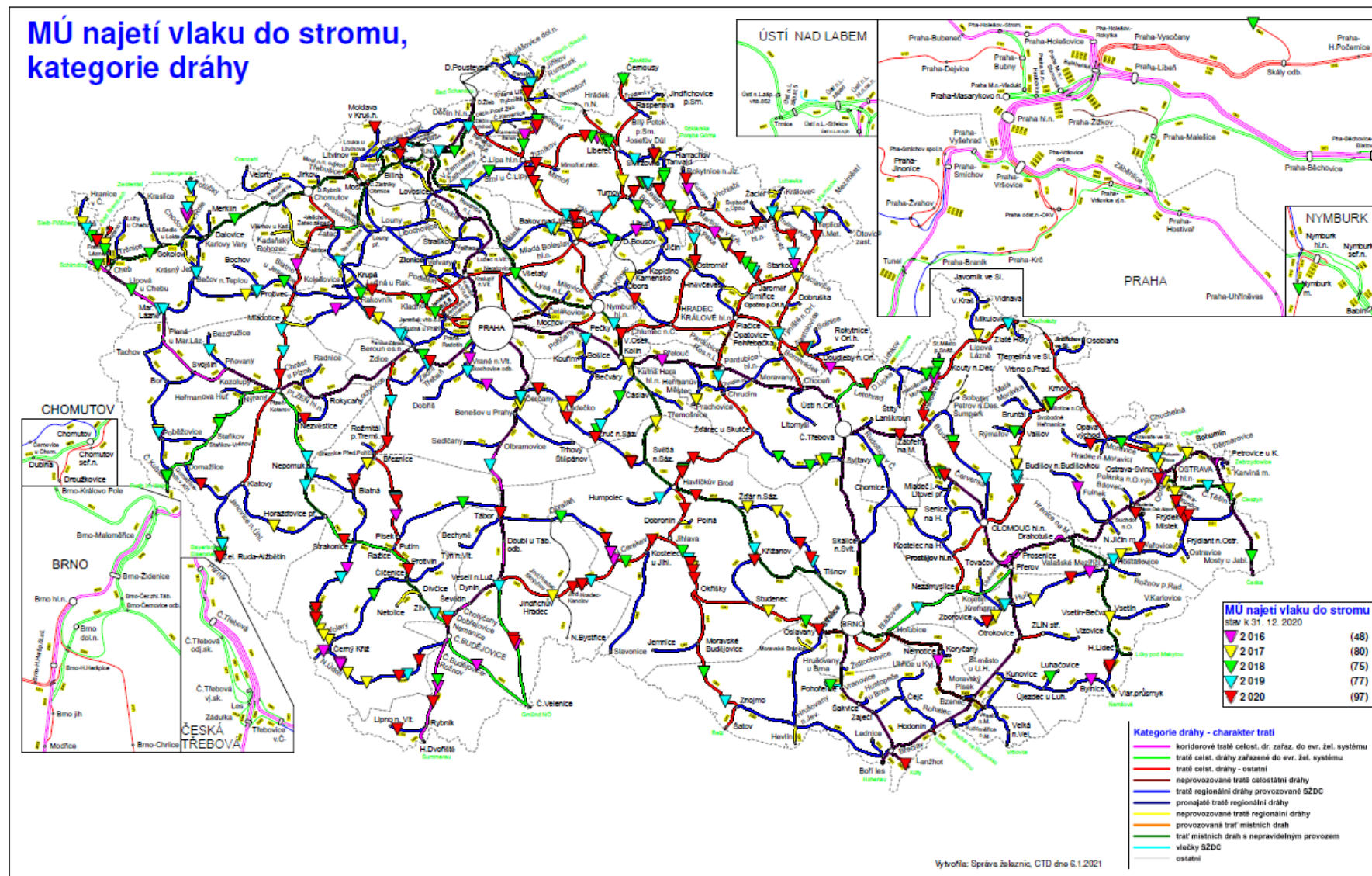
Systém náležité péče "hospodářského subjektu Správy železniční dopravní cesty, státní organizace uvádějícího poprvé na vnitřní trh dřevo vytěžené na pozemcích státu s právem hospodaření pro Správu železnic

Příloha B (informativní)**VYMEZENÍ PÁSEM BEZ VEGETACE A S VEGETACÍ PRO ZABEZPEČENÍ ZAJIŠTĚNÍ PROVOZUSCHOPNOSTI ŽELEZNIČNÍ DRÁHY NEBO ZAJIŠTĚNÍ PLYNULÉ A BEZPEČNÉ DRÁŽNÍ DOPRAVY NA TÉTO DRÁZE**

Obrazová příloha B - Náskres údržby porostů podél drážních těles (měřítko je pouze orientační)

Příloha C (informativní)

Obrázek C. 1 – Rizikové tratě

Příloha D (normativní)**DŘEVO A DŘEVAŘSKÉ VÝROBKY, NA NĚŽ SE VZTAHUJE TENTO PŘEDPIS, PODLE SVÉHO ZAŘAZENÍ V KOMBINOVANÉ NOMENKLATUŘE UVEDENÉ V PŘÍLOZE I NAŘÍZENÍ RADY (EHS) Č. 2658/87**

- 4401 Palivové dřevo v polenech, špalcích, větvích, otepích nebo v podobných tvarech; dřevěné štěpky nebo třísky; piliny a dřevěné zbytky a dřevěný odpad, též aglomerované do polen, briket, pelet nebo podobných tvarů;
- 4403 Surové dřevo, též odkorněné, zbavené dřevní běli nebo nahrubo opracované;
- 4406 Dřevěné železniční nebo tramvajové pražce (příčné pražce);
- 4407 Dřevo rozřezané nebo štípané podélně, krájené nebo loupané, též hoblované, broušené pískem nebo na koncích spojované, o tloušťce převyšující 6 mm;
- 4408 Listy na dýhování (včetně listů získaných krájením vrstveného dřeva na plátky), na překližky nebo na jiné podobné vrstvené dřevo a ostatní dřevo, rozřezané podélně, krájené nebo loupané, též hoblované, broušené pískem, nebo sesazované nebo na koncích spojované, o tloušťce nepřesahující 6 mm;
- 4409 Dřevo (včetně nesestavených pruhů a vlysů pro parketové podlahy) souvisle profilované (s pery, drážkované, polodrážkové, zkosené, spojované do V, vroubkované, lištované, zaoblené nebo podobně profilované) podél jakékoliv z jeho hran, konců nebo ploch, též hoblované, broušené pískem nebo na koncích spojované;
- 4410 Třískové desky, desky s orientovanými třískami z orientovaných plochých třísek tzv. „Oriented Strand Board“ (OSB) a podobné desky (například třískové desky tzv. „Waferboard“) ze dřeva nebo z jiných dřevitých materiálů, též aglomerované s pryskyřicemi nebo jinými organickými pojivky;
- 4411 Dřevovláknité desky a podobné desky z jiných dřevitých materiálů, též pojené pryskyřicemi nebo jinými organickými látkami;
- 4412 Překližky, dýhované desky a podobné vrstvené dřevo;
- 4413 00 00 Zhutněné dřevo, ve tvaru špalků, desek, pruhů nebo profilů;
- 4414 00 Dřevěné rámy na obrazy, fotografie, zrcadla nebo podobné předměty;
- 4415 Bedny, krabice, laťové bedny, bubny a podobné dřevěné obaly; dřevěné kabelové bubny; jednoduché palety, skříňové palety a jiné nakládací plošiny ze dřeva; nástavce palet ze dřeva; (materiál nepoužívaný pro balení, použitý výhradně jako balicí materiál na podporu, ochranu nebo převoz jiného výrobku umístěného na trhu);
- 4416 00 00 Sudy, džbery, kádě, nádrže, vědra a jiné bednářské výrobky a jejich části a součásti, ze dřeva, včetně dužin (dílů pláště) sudu;
- 4418 Výrobky stavebního truhlářství a tesařství, včetně dřevěných voštinových desek, sestavených podlahových desek a šindelů („shingles“ a „shakes“) ze dřeva CS 12. 11. 2010 Úřední věstník Evropské unie L 295/33 (1) nařízení Rady (EHS) č. 2658/87 (Úř. věst. L 256, 7. 9. 1987, s. 1);
- Buničina a papír uvedené v kapitolách 47 a 48 kombinované nomenklatury, s výjimkou výrobků na bázi bambusu a sběrových výrobků (odpad a výmět);
- 9403 30, 9403 40, 9403 50 00, 9403 60 a 9403 90 30 Dřevěný nábytek;
- 9406 00 20 10 00 Montované stavby ze dřeva CS L 295/34 Úřední věstník Evropské unie 12. 11. 2010.

Příloha D1 (informativní)**VZOR PRO EVIDENCI VYTĚŽENÉHO DŘEVA**

**Evidence vytěženého dřeva pro Správu železnic, státní organizaci
Praha 1, Dlážďená 1003/7, PSČ 110 00, IČ: 70994234,**

Oblastní ředitelství:

Lokalita původu dříví Traťový úsek; úsek od km po km (P/L)	
Datum provedení těžby	
Množství vytěženého dřeva <i>(vyjádřené v objemu, hmotnosti nebo počtu jednotek, v případě těžby na lesním pozemku v m³ bk)</i>	
Základní údaje o subjektu provádějící těžbu (ořez) dřevin <i>(fyzická osoba – jméno a adresa, právnická osoba – název firmy, adresa, IČO)</i>	
Základní údaje o odběrateli dřeva <i>(fyzická osoba – jméno a adresa, právnická osoba – název firmy, adresa, IČO, popř. pro vlastní spotřebu)</i>	
Datum prodeje dřeva	
Zápis provedl <i>(jméno a příjmení + podpis)</i>	
Poznámka	

Poznámka:

V případě dřeva uváděného Správou železnic na trh se z hlediska DRUHU VYTĚŽENÉHO PRODUKTU jedné zpravidla o označení 4401 (viz příloha H) - *Palivové dřevo v polenech, špalcích, větvích, otepích nebo v podobných tvarech; dřevěné štěpky nebo třísky; piliny a dřevěné zbytky a dřevěný odpad, též aglomerované do polen, briket, pelet nebo podobných tvarů* a z hlediska DRUHU DŘEVIN o směs tvrdého a měkkého dřeva.

V odchylných případech se uvádějí skutečné vlastnosti do sloupce poznámka.

Příloha D2 (normativní)**POSTUP A METODIKA ÚČTOVÁNÍ VYTĚŽENÉHO DŘEVA**

Při hospodaření s vytěženým dřevem je nutné postupovat v souladu se **Směrnicí SŽDC č. 42 - Hospodaření s vyzískaným materiálem**, v aktuálním znění (dále jen „Směrnice SŽDC č. 42“). Vytěžení porostu lze provádět vybraným dodavatelem nebo vlastními silami SŽ. Prodejní cena vytěžené dřevní hmoty je stanovena na základě nejvyšší nabídky minimálně tří oslovených případných odběratelů. V případě, že dřevní hmota je vytěžována i prodávána zhotoviteli v rámci investiční výstavby či údržby a opravy z důvodu zajištění provozuschopnosti, může být cena vytěžené dřevní hmoty stanovena ve smlouvě mezi zhotovitelem a SŽ. Vytěžené dřevo může být palivového charakteru nebo jej lze dále využít, kdy o charakteru dřevní hmoty rozhodne odpovědný zaměstnanec OJ.

D2.1 Kácení porostu/stromů**D2.1.1 Z důvodu zajištění provozuschopnosti dráhy a bezpečnosti nebo plynulosti drážní dopravy (údržba)**

Odpovědný zaměstnanec OJ po vytěžení porostu a zjištění ceny oslovením tří případných odběratelů za prodej vytěženého dřeva vyhotoví dle Směrnice SŽDC č. 42 přílohy 4A - Protokol o předání materiálu do správy a evidence OŘ (dále jen „Protokol 4A“) a ten předá do skladu MTZ.

Na podkladě tohoto Protokolu 4A odpovědný zaměstnanec OJ vyhotoví přijímací list v programu FAMA+ pohybem 08 na skladovou skupinu SKS 52, s uvedením zakázky pro výzisk z údržby, datem převzetí na sklad a v částce bez DPH. Použitím tohoto pohybu je následně automatizovaně zaúčtováno do SAP.

Účetní případ	MD (má dáti)	D (dal)
Příjem vytěženého dřeva na sklad (pohyb 08)	112/1000	648/9200 ZAKÁZKA pro výzisk

D2.1.2 Z důvodu zajištění provozuschopnosti dráhy a bezpečnosti nebo plynulosti drážní dopravy (údržba a opravy zadávané dodavatelsky)

Realizace kácení je řešena na základě smluvního vztahu²⁸ (v souladu se Směrnicí SŽDC č. 42), kterým je na základě soupisu (Protokol 4A), obsahujícího dotčené druhy dřevin, stanoveno předpokládané množství a cena dřevní hmoty. Tento soupis (Protokol 4A) předá odpovědný zaměstnanec OJ dodavateli při zahájení prací – kácení.

Po ukončení kácení, tedy vytěžení porostu, vyhotoví odpovědný zaměstnanec OJ dle Směrnice SŽDC č. 42 Protokol 4A a ten předá do skladu MTZ.

Na podkladě tohoto Protokolu odpovědný zaměstnanec OJ vyhotoví přijímací list v programu FAMA+ pohybem 08 na skladovou skupinu SKS 52, s uvedením zakázky pro výzisk z údržby, datem převzetí na sklad a v částce bez DPH. Použitím tohoto pohybu je následně automatizovaně zaúčtováno do SAP.

²⁸ Způsoby možného smluvního zajištění realizovaného kácení v rámci oprav a údržby:

- Formou prodeje tzv. práva těžby, což znamená stojících stromů, kdy jsou dřeviny nastojato změřeny, ohodnoceny a takto prodány externímu dodavateli, nabídková cena musí vždy obsahovat samostatnou cenovou položku pro vyzískanou dřevní hmotu,
- Smluvním vztahem je dotčena pouze samotná realizace kácení, následný prodej dřevní hmoty je řešen prostřednictvím příslušné OJ.

Účetní případ	MD (má dáti)	D (dal)
Příjem vytěženého dřeva na sklad (pohyb 08)	112/1000	648/9200 ZAKÁZKA pro výzisk

D2.1.3 Z důvodu investiční výstavby

Pro investiční výstavbu zajišťuje kácení odpovědný zaměstnanec SS. Náklady související s kácením účtuje SS do pořizovací ceny dotčené investiční akce. „Vyzískané“ vytěžené dřevo.

D2.1.3.1 Je-li primárně řešeno v rámci investiční akce na základě Smlouvy o dílo²⁹ a v souladu se Směrnicí SŽDC č. 42, kdy odpovědný zaměstnanec SS na základě soupisu (Protokolu 4A) obsahující druh a množství materiálu (dřevin/dřevní hmoty) dotčeného výstavbou:

- tento soupis (Protokol 4A) předá zhotoviteli při zahájení prací; dále jej využívají pracovníci stavebního dozoru SS při plnění povinnosti dozoru a ochrany majetku SŽ;
- po předání zpět do protokolární evidence OŘ vystaví příslušný správce DLM v programu FAMA+ přejímací list pohybem 08 na SKS 04 s uvedením zakázky pro výzisk z investiční akce, datem převzetí na sklad a v částce bez DPH; použitím tohoto pohybu bude ve FAMA+ automatizovaně účtováno do SAP.

D2.1.3.2 Není-li řešeno na základě Smlouvy o dílo, předá zaměstnanec stavebního dozoru SS dle Směrnice SŽDC č. 42 na základě Protokolu 4A, odpovědnému zaměstnanci příslušného OŘ k další evidenci.

Odpovědný zaměstnanec OJ dle tohoto Protokolu vystaví v programu FAMA+ přejímací list pohybem 08 na SKS 04 s uvedením zakázky pro výzisk z investiční akce, datem převzetí na sklad a v částce bez DPH. Použitím tohoto pohybu je následně automatizovaně účtováno do SAP.

Účetní případ	MD	D
Příjem vytěženého dřeva na sklad (pohyb 08)	112/1000	648/9200 ZAKÁZKA pro výzisk

D2.2 Výdej vytěženého dřeva ze skladu při jeho prodeji

Při prodeji vytěženého dřeva odpovědný zaměstnanec OJ vyhotoví na podkladě objednávky schválené příslušným vedoucím zaměstnancem dodací list v programu FAMA+ skladovým pohybem 83 s uvedením zakázky pro prodej a uvedením č. smlouvy nebo č. OP odběratele. Automatizované účtování do SAP proběhne.

Účetní případ	MD	D
Výdej vytěženého dřeva ze skladu (pohyb 83)	542/1000 ZAKÁZKA pro prodej	112/1000

D2.3 Prodej vytěženého dřeva (je upřednostňován bezhotovostní způsob platby, a to u právnických osob vždy, u občanů za palivové dřevo lze přijmout i hotovost)

D2.3.1 S vystavením řádného daňového dokladu

Odpovědný zaměstnanec OJ zpracovává formulář - Žádost o vystavení daňového dokladu/faktury (příloha B SŽ SM038), jejíž přílohou je dodací list a předá prostřednictvím oddělení ekonomiky

²⁹ Způsoby možného smluvního zajištění (Smlouvy o dílo) realizovaného kácení v rámci investičních akcí:

- Formou prodeje tzv. práva těžby, což znamená stojících stromů, kdy jsou dřeviny nastojato změřeny, ohodnoceny a takto prodány zhotoviteli investiční akce,
- Prodej dřeva a dřevní hmoty je řešen prostřednictvím zhotovitele investiční akce, kdy následně je o výši „výzisku“ z prodané dřevní hmoty ponížena v rámci položek „výkaz/výměr“ cena investiční akce.

O2 GR na OJ CSS k zaúčtování. V Žádosti bude uvedena sazba DPH, přičemž u palivového dřeva je sazba snižená a v případě předpokládaného dalšího využití dřeva je sazba základní. Dřevní hmota bude předána na základě vystaveného a oběma smluvními stranami podepsaného předávacího protokolu.

Finanční účetní CSS v systému SAP zaúčtuje pohledávku a vystaví daňový doklad.

Účetní případ	MD	D
Zaúčtování daňového dokladu za prodej palivového dřeva DPH v první snížené sazbě	311/*	642/1000 ZAKÁZKA pro prodej 343/*
Zaúčtování daňového dokladu za prodej dřeva, které bude dále využito DPH v základní sazbě	311/*	642/1000 ZAKÁZKA pro prodej 343/*
Úhrada pohledávky bezhotovostně	221/* (315)	311/*
Úhrada pohledávky v hotovosti s vystavením stvrzenky EET	211/1000 (315/0211)	311/*

D2.3.2 Úhrada proběhne v hotovosti v pokladně OŘ s vystavením stvrzenky EET, která je zároveň zjednodušeným daňovým dokladem (pouze do výše 10 000 Kč včetně DPH)

Odpovědný zaměstnanec OJ předá zájemci o koupi dodací list. Zájemce (odběratel) hotovostní úhradu provede v pokladně místně příslušného OŘ. Pokladní OŘ přijme hotovost a vyhotoví stvrzenku EET. S tímto potvrzením lze pak odběrateli předat nakoupené palivové dřevo. Pokladní OŘ jako přílohu k pokladnímu dokladu/stvrzence EET přiloží dodací list.

Finanční účetní CSS v systému SAP zaúčtuje pokladní doklad.

Účetní případ	MD	D
Prvotní zaúčtování příjmu do pokladny	211/1000	315/0211
Vyrovnaní rozúčtovacího účtu a zaúčtování tržby za prodej palivového dřeva DPH v první snížené sazbě	315/0211	642/1000 ZAKÁZKA pro prodej 343/*

Příloha E (informativní)**Tabulka E. 1 – Doporučený postup a možnosti kácení dřevin v obvodu a ochranném pásmu dráhy dle platné legislativy, pozemky Správy železnic**

Pozemky Správy železnic	Možnost okamžitého skácení: hrozí-li strom pádem na ŽDC (vychýlení osy, dřevokazná houba, sníh, zlomení apod.)	bez oznamovací povinnosti OOP (aplikace §8 odst. 3 zákona č. 114/1992 Sb.)	Dřeviny, které netvoří zapojený porost, nejsou stromořadím a nejsou součástí VKP, ZCHÚ; obvod kmene ve výšce 130 cm nad zemí je menší než 80 cm
	(aplikace §8 odst. 4 zákona č. 114/1992 Sb.)	dodatečná oznamovací povinnost vůči OOP do 15 dní po provedení zásahu nutná fotodokumentace!	Dřeviny s obvodem kmene ve výšce 130 cm nad zemí větším nebo roven 80 cm, vyjma památných stromů → okamžitě skácet bez jakýchkoli omezení a kdykoli během ročního období, před samotným kácením je vždy nutné pořídit fotodokumentaci pro případné správní řízení
	Běžné kácení v rámci údržby ŽDC ohrožující bezpečnost nebo plynulost drážní dopravy anebo provozuschopnost dráhy	bez dodatečné oznamovací povinnosti OOP (aplikace §8 odst. 3 zákona č. 114/1992Sb.)	➤ Dřeviny, které netvoří zapojený porost, nejsou stromořadím a nejsou součástí VKP, ZCHÚ, obvod kmene ve výšce 130 cm nad zemí je menší než 80 cm
	(aplikace §8 odst. 2 zákona č. 114/1992Sb.)	vždy oznámit u OOP 15 dní předem	➤ obvod kmene ve výšce 130 cm nad zemí je větší než 80 cm, nebo tvoří zapojený porost nad 40m ² ➤ dřeviny rostoucí v CHKO ➤ Stromoví a jiné porosty, které při svém pádu mohou zasáhnout do průřezného průřezu dráhy – tzv. rizikové stromy (§10 odst. 3 zákona o drahách)
	(aplikace §8 odst. 1 zákona č. 114/1992Sb.)	Vždy žádost u OOP 30 dní předem	➤ památný strom ³⁰ ➤ stromořadí ➤ strom, který roste nebo je součástí VKP*, bez ohledu na obvodu kmene ➤ použití v případě, kdy bezprostředně nehrozí ohrožení drážního provozu a především v období vegetačního klidu 1. 11. - 31. 3. <i>*v těchto případech je nutno zaslat žádost o závazné stanovisko na OOP, který jej vyhlásil</i>

³⁰ Památné stromy není možné kácet, nejdříve je nutno požádat OOP o zrušení jejich ochrany a pak teprve je možné kácet. Před zrušením této ochrany je možný pouze zásah (ořez), opět se souhlasem OOP, který strom vyhlásil (§ 46 ZOPK).

Tabulka E. 2 - Doporučený postup a možnosti kácení dřevin v obvodu a ochranném pásmu dráhy dle platné legislativy, pozemky cizích vlastníků

Pozemky cizích vlastníků	Možnost okamžitého skácení: hrozí-li strom pádem na ŽDC (vychýlení osy, dřevokazná houba, sníh, zlomení apod.) (aplikace §8 odst. 4 zákona č. 114/1992 Sb.) <i>Aplikovat pouze v závažných případech a na jednotlivé stromy, nikdy ne na rozsáhlejší porosty!</i> <i>Vždy fotodokumentace!</i>	bez dodatečné ohlašovací povinnosti OOP (aplikace §8 odst. 3 zákona č. 114/1992 Sb.)	Dřeviny, které netvoří zapojený porost, nejsou stromořadím a nejsou součástí VKP, ZCHÚ; obvod kmene ve výšce 130 cm nad zemí <u>menší</u> nebo roven 80 cm → vyzve se vlastník pozemku k odstranění stromu, případně se strany dohodnou na skácení (v rámci výluk)
		dodatečná oznamovací povinnost vůči OOP do 15 dní po provedení zásahu	obvod kmene ve výšce 130 cm nad zemí <u>větší</u> 80 cm nebo strom rostoucí ve ZCHÚ či VKP bez ohledu na obvod kmene → V případech kdy došlo ke zlomení či vyvrácení stromu na ŽDC se strom odstraní okamžitě s tím, že dřevní hmota se nechá na pozemku cizího vlastníka a oznámí se jak jemu tak OOP, že strom byl odstraněn (nutná fotodokumentace dané situace jako doklad) → vyzve se vlastník pozemku k odstranění stromu s požadovaným termínem odstranění; pokud tak neučiní, iniciovat DÚ ke stanovení odpovědnosti (vazba na § 10 odst. 2 zákona o drahách)
	Běžné kácení v rámci údržby a zajištění provozuschopnosti ŽDC (aplikace §8 odst. 2 zákona č. 114/1992 Sb.)	vždy oznámení u OOP 15 dní předem (podá vlastník pozemku nebo Správy železnic dle plné moci, smlouvy...)	obvod kmene ve výšce 130 cm nad zemí je <u>větší</u> než 80 cm vlastník pozemku doloží k oznámení výzvu od Správy železnic → použití v případě, kdy bezprostředně nehrozí ohrožení drážního provozu a především v období vegetačního klidu 1. 11. - 31. 3. → Stromoví a jiné porosty, které při svém pádu mohou zasáhnout do průjezdného průřezu dráhy – tzv. rizikové stromy (§10 odst. 3 zákona o drahách)

Právní úprava vychází z § 8 odst. 2, 3 a 4 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů; další podrobnosti jsou uvedeny v platném Metodickém pokynu pro údržbu stromů

Použité zkratky:

- OOP - orgán ochrany přírody (obecní nebo městský úřad, Správa NP nebo CHKO)
- ZOPK - zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů
- ZCHÚ - zvláště chráněná území
- VKP - významný krajinný prvek
- PP - přírodní památka

Zvláštním případem je kácení dřevin, které jsou součástí VKP.

Zde je nutné jako první úkon požádat OOP o předběžnou informaci dle § 90 odst. 18 a poté, na základě poskytnuté informace si spolu s oznámením ke kácení dřevin ještě požádat dle § 4 odst. 2 ZOPK o výjimku k danému zásahu (kácení), případně při výskytu zvláště chráněných živočichů či rostlin pořídit závazné stanovisko OOP dle § 56 odst. 2, písm. c) ZOPK.

Úplné znění § 10 zákona o drahách:

(1) „Vlastníci nemovitosti v sousedství dráhy jsou povinni strpět, aby na jejich pozemcích byla provedena nezbytná opatření k zabránění sesuvů půdy, padání kamenů a lavin, vznikne-li toto nebezpečí výstavbou nebo provozem dráhy nebo přírodními vlivy; vznikne-li toto nebezpečí z jednání těchto vlastníků, jsou povinni učinit nezbytná opatření na svůj náklad. O rozsahu a způsobu provedení nezbytných opatření a o tom, kdo je provede, rozhodne drážní správní úřad.“

(2) „Drážní správní úřad zjišťuje zdroje ohrožování dráhy a zdroje rušení drážního provozu na nich. Zjistí-li zdroj ohrožení jiný, než je uveden v odstavci 1, nařídí drážní správní úřad jeho provozovateli nebo vlastníku odstranění zdroje tohoto ohrožení. Nevyhoví-li provozovatel nebo vlastník zdroje ohrožení, drážní správní úřad rozhodne o odstranění zdroje ohrožení na jeho náklady.“

(3) „Provozovatel dráhy má právo odstraňovat a oklešťovat stromové a jiné porosty ohrožující bezpečnost nebo plynulost drážní dopravy anebo provozuschopnost dráhy v případě, kdy tak po předchozím upozornění provozovatele dráhy neučinil jejich vlastník v přiměřené lhůtě a v rozsahu, které jsou stanoveny v tomto upozornění. Stromové a jiné porosty, které při svém pádu mohou zasáhnout do průjezdného průřezu dráhy, jsou stromovým ohrožujícím bezpečnost nebo plynulost drážní dopravy nebo provozuschopnost dráhy.“

(4) „Provozovatel dráhy je povinen při výkonu jeho práva podle odstavce 3 co nejvíce šetřit práv vlastníků a uživatelů dotčených nemovitostí a vstup na jejich nemovitosti jim předem oznámit. Po skončení prací je povinen uvést nemovitost do předchozího stavu, a není-li to možné s ohledem na povahu provedených prací, do stavu odpovídajícímu jejímu předchozímu účelu nebo způsobu užívání. Provozovatel dráhy je rovněž povinen na žádost vlastníka dotčené nemovitosti na svůj náklad provést likvidaci vzniklého klestu a zbytků po těžbě.“

(5) „Byl-li vlastník nebo uživatel nemovitosti v důsledku výkonu práva provozovatele dráhy podle odstavce 3 omezen v obvyklém užívání nemovitosti nebo vznikla-li mu škoda, má právo na přiměřenou jednorázovou náhradu; toto právo lze uplatnit u provozovatele dráhy do 2 let ode dne, kdy k omezení nebo vzniku škody došlo, jinak právo zaniká.“

Příloha F (informativní)**SEZNAM ODKAZŮ**

Vzory „volných“ příloh G, H, CH, CH1, CH2, I, J, K, K1 a přílohu L naleznete na intranetu Správy železnic pod Úsekem provozuschopnosti —> Oddělení životního prostředí:

<http://intranet.szdc.cz/organizace/usek-provozuschopnosti-drahy/zivotni-prostredi/OchranaPK>

nebo v případě dostupnosti pro Cizí právní subjekt (vybraný dodavatel), který je k dodržování tohoto metodického pokynu smluvně vázán, také na odkazu:

<https://www.szdc.cz/stavby-zakazky/podklady-pro-zhotovitele/ochrana-prirody-a-krajiny>